

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра педагогіки, методики викладання іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій**

ПРОГРАМА

**АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ / НІМЕЦЬКОЇ / ФРАНЦУЗЬКОЇ / ІСПАНСЬКОЇ МОВИ
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

**для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм
Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов
і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська
і друга західноєвропейська мова) зі спеціальності 014 Середня освіта**

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Форма здобуття освіти	денна

ББК 74.00я73

Програма атестаційного іспиту з психології, педагогіки та методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова) зі спеціальності **014 Середня освіта** в режимі **офлайн і онлайн**. Ступінь вищої освіти **бакалавр**, форма здобуття освіти **денна** / Укладачі: М. І. Соловей та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2022. 110 с.**

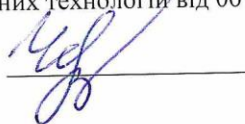
Укладачі: Соловей М. І. – кандидат педагогічних наук, доцент.
Бондаренко О. Ф. – доктор психологічних наук, професор.
Ніколаєва С. Ю. – доктор педагогічних наук, професор.
Борецька Г. Е. – кандидат педагогічних наук, доцент.
Кудіна В. В. – кандидат педагогічних наук, доцент.
Кузьменко Ю. В. – кандидат педагогічних наук.

Рецензенти:

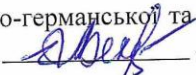
Матвієнко О. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету.
Задорожна І. П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики її викладання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Схвалено на засіданні кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій від 06 жовтня 2022 року, протокол № 4.

Завідувач кафедри

В. В. Черниш

Погоджено: в. о. декана педагогічного факультету романо-германської та української філології Київського національного лінгвістичного університету Л. Я. Зеня.

Затверджено на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету 08 листопада 2022 р., протокол № 5.

© Соловей М. І., Бондаренко О. Ф.,
Ніколаєва С. Ю., Борецька Г. Е.,
Кудіна В. В., Кузьменко Ю. В., 2022

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
1. Вимоги до здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр на атестаційному іспиті	6
2. Порядок проведення, структура, зміст атестаційного іспиту та критерії оцінювання знань, умінь студентів	7
2.1 Порядок проведення атестаційного іспиту в режимі офлайн	7
2.2 Порядок проведення атестаційного іспиту в режимі онлайн з використанням ІТ-технологій	8
2.3 Структура та зміст атестаційного іспиту	12
2.3.1 Перше кваліфікаційне завдання	12
2.3.2 Друге кваліфікаційне завдання	16
2.3.3 Критерії оцінювання кожного з кваліфікаційних завдань	56
2.4 Критерії підсумкового оцінювання студентів на атестаційному іспиті	61
2.5 Зразки білетів атестаційного іспиту.....	61
3. Програма атестаційного іспиту з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти	65
3.1 Програма з психології	65
3.1.1 Загальна психологія	65
3.1.2 Вікова та педагогічна психологія	69
3.1.3 Основи соціальної психології	72
3.2 Програма з педагогіки	74
3.2.1 Загальні основи педагогіки	74
3.2.2 Дидактика	75
3.2.3 Теорія і практика виховання	78
3.2.4 Школознавство	83
3.3 Програма з методики навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти	85
3.3.1 Теоретичні основи методики навчання іноземних мов.....	85
3.3.2 Формування іншомовної комунікативної компетентності.....	87
3.3.3 Організація навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти	98
4. Основна література до атестаційного іспиту.....	102
4.1 Психологія	102
4.2 Педагогіка	103
4.3 Методика навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти ...	105
5. Додатки	108
5.1 Додаток А. Відомість видачі кваліфікаційних завдань атестаційного іспиту	108
5.2 Додаток Б. Зразок титульної сторінки виконаних кваліфікаційних завдань	110

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний іспит з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова)** зі спеціальності **014 Середня освіта** ступеня вищої освіти **бакалавр** (далі – Атестаційний іспит) має на меті визначення готовності студентів-випускників до реалізації професійних функцій учителя іноземної мови та класного керівника в закладах загальної середньої освіти I–III ступенів. У межах цього іспиту перевіряються вміння майбутніх працівників у галузі освіти розв'язувати типові завдання діяльності з позицій сучасних наукових досягнень психологічної, педагогічної, методичної та лінгвістичних наук. Результати виконання кваліфікаційних завдань дозволяють зробити висновок про готовність студентів-випускників до участі в модернізації освіти в Україні, розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження в освітній процес особистісно-діяльнісних технологій навчання та виховання.

Атестаційний іспит з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова)** зі спеціальності **014 Середня освіта** ступеня вищої освіти **бакалавр** покликаний перевірити:

- уміння реалізувати гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські вміння (моделювати, конструювати та організовувати освітню діяльність) з опорою на знання фактів, термінології, структур, теорій, принципів, законів, закономірностей і тенденцій сучасної педагогічної науки;
- уміння реалізувати гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські вміння (моделювати, конструювати та організовувати класну та позакласну роботу учнів з іноземної мови) з опорою на знання фактів, термінології, методів навчання, принципів, закономірностей і тенденцій розвитку сучасної методичної науки;
- уміння реалізувати здатність узагальнювати, аналізувати і психологічно обґрунтовувати дії в конкретних педагогічних ситуаціях, а також вміння розв'язувати педагогічні задачі з опорою на знання фактів, термінології, методів вивчення особистості, закономірностей і тенденцій розвитку сучасної психологічної науки.

Отже, **завдання** Атестаційного іспиту полягають у перевірці й оцінці сформованих у студентів програмних результатів, визначених в освітньо-

професійних програмах підготовки фахівців **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова), зокрема здатностей:**

- застосовувати знання першої та другої західноєвропейської мови для організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти;
- інтегрувати знання з методики навчання іноземних мов, формулювати судження на їх основі;
- розв'язувати складні професійно-методичні завдання в нових і нестандартних ситуаціях;
- моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів;
- формувати мовленнєві компетентності учнів у класній і позакласній роботі; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей;
- формувати навчально-стратегічну компетентність школярів;
- добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів;
- розвивати в учнів критичне мислення;
- здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;
- орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;
- ефективно використовувати наявні та самостійно розробляти сучасні засоби для формування іншомовної комунікативної компетентності і контролю її сформованості, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів;
- використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності;
- формувати мотивацію школярів та організовувати їхню пізнавальну діяльність;
- організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів.

Атестаційний іспит з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти покликаний також перевірити дотримання студентами-випускниками Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівень вищої освіти, що, зокрема, передбачає:

- самостійне виконання ними кваліфікаційних завдань;

- посилання на джерела інформації в разі використання чужих ідей, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про використані джерела інформації.

Для проведення Атестаційного іспиту створюється Екзаменаційна комісія (далі – Екзаменаційна комісія, ЕК) з атестації здобувачів вищої освіти у складі голови, членів комісії з названих вище навчальних дисциплін. Комісія створюється щорічно наказом ректора і діє протягом календарного року.

До складання Атестаційного іспиту допускаються студенти, які виконали повним обсягом програми з усіх дисциплін навчального плану Київського національного лінгвістичного університету (далі – Університет, КНЛУ) з освітньо-професійних програм **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова)** зі спеціальності **014 Середня освіта** ступеня вищої освіти **бакалавр**.

Атестаційний іспит проводиться українською та іноземною мовою, що вивчається.

1. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ БАКАЛАВР НА АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ

На Атестаційному іспиті студенти-випускники повинні продемонструвати глибокі знання теоретичних основ психології, педагогіки і методики навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти, показати володіння педагогічними і методичними вміннями та науковий підхід до розв'язання практичних проблем виховання і освіти учнівської молоді.

Головною вимогою Атестаційного іспиту до рівня теоретичної підготовки студентів-випускників є ґрунтовне знання ними провідних концептуальних теорій навчання і виховання, усвідомлення ролі і значення психолого-педагогічних наук в їх майбутній професійній діяльності. Відповідь студента на іспиті повинна підтвердити повноту його/її знань категорійно-поняттєвого апарату з педагогіки, психології і методики навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти, нових підходів до трактування окремих понять, розуміння їх сутності, а також знання фактів, термінології, структур, принципів, законів, закономірностей, методів, засобів навчання і виховання.

Студент повинен також продемонструвати здатність аналізувати і будувати реальний освітній процес компетентно з психологічної, педагогічної та методичної точок зору, показати знання психологічних і педагогічних явищ і процесів, діапазон володіння вміннями й навичками операційного рівня, методичну грамотність, зокрема сформованість гностичних, конструктивно-планувальних, проєктувальних і комунікативно-навчальних умінь.

2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ, СТРУКТУРА, ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ СТУДЕНТА

2.1 Порядок проведення Атестаційного іспиту в режимі офлайн

Атестаційний іспит з психології, педагогіки і методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова)** зі спеціальності **014 Середня освіта** ступеня вищої освіти **бакалавр** проводиться відповідно до програми, затвердженої вченою радою КНЛУ.

Атестаційний іспит передбачає підготовку і захист двох комплексних кваліфікаційних завдань, що моделюють діяльність учителя іноземної мови та класного керівника.

Виконання та захист студентами кваліфікаційних завдань проводиться в такому порядку:

- кваліфікаційні завдання кожний студент обирає після закінчення попереднього іспиту. Якщо атестаційний іспит проводиться першим, то студенти отримують кваліфікаційні завдання не пізніше, ніж за п'ять – сім днів до його проведення, відповідно до графіка видачі цих завдань. Графік затверджується деканом факультету за місяць до початку атестаційних іспитів і доводиться до відома студентів. Студенти обирають кваліфікаційні завдання в присутності голови Екзаменаційної комісії і члена ЕК від кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій. Про обраний студентом варіант робиться запис у відповідній відомості (**Додаток А**);

- кожний студент-випускник **не пізніше 13:00** дня, що передує дню проведення Атестаційного іспиту (як у режимі **онлайн**, так і в режимі **офлайн**), надсилає в електронному вигляді у **форматі PDF** екзаменаційний білет, виконані два кваліфікаційні завдання разом з підготовленими необхідними дидактичними матеріалами (одне – що моделює діяльність учителя іноземної мови, та інше – яке моделює діяльність класного керівника) на електронну адресу відповідної академічної групи. Роботи подаються лише в друкованому вигляді; виконуються українською мовою, а також іноземною (у разі необхідності), що вивчається. Староста цієї академічної групи **не пізніше 14:00 цього самого дня** надсилає пакетом усі кваліфікаційні завдання студентів-випускників у форматі **PDF** на електронну адресу голови ЕК. У разі неподання кимось зі студентів одного чи двох кваліфікаційних завдань, староста відповідної групи письмово інформує про це голову ЕК;

- студент, який не подав хоча б одного з двох кваліфікаційних завдань, до складання Атестаційного іспиту не допускається, і йому виставляється за цей атестаційний іспит **0 балів**, оцінка **F** у шкалі ЄКТС і оцінка «незадовільно»;

- захист кваліфікаційних завдань на засіданні Екзаменаційної комісії відбувається в усній формі з опорою на підготовлений матеріал (до 0,5 години). Презентація кваліфікаційних завдань має **обов'язково** супроводжуватися ілюструванням і демонструванням дидактичних матеріалів (зокрема з використанням мультимедійних засобів). Процес захисту передбачає презентацію виконаних студентом завдань і відповіді на запитання голови і членів Екзаменаційної комісії.

Студент, захищаючи виконані кваліфікаційні завдання, має:

- а) чітко сформулювати цілі, основні завдання уроку / виховного заходу;
- б) довести адекватність запропонованої форми організації чи методу теми уроку / заходу та віковим особливостям учнів;
- в) обґрунтувати доцільність визначених у методичній розробці етапів підготовки і проведення уроку / виховного заходу та основних прийомів, що використовуються;
- г) запропонувати необхідну наочність, мультимедійні засоби.

Відповідь кожного студента вислуховується і оцінюється головою та всіма членами ЕК:

- **не допускається** захист кваліфікаційних завдань одночасно двома студентами;
- оцінювання кваліфікаційних завдань здійснюється згідно з критеріями, визначеними програмою Атестаційного іспиту.

Екзаменаційна комісія забезпечуються мультимедійними засобами навчання, які необхідні для презентації студентами кваліфікаційних завдань; це робиться відповідними службами Університету згідно з письмовим поданням голови Екзаменаційної комісії.

Підсумкова оцінка за Атестаційний іспит виставляється після його закінчення на основі оцінок, отриманих студентами за захист двох кваліфікаційних завдань відповідно до критеріїв, які визначені програмою Атестаційного іспиту.

Оцінки оголошуються студентам головою Екзаменаційної комісії в присутності **всіх** членів Екзаменаційної комісії та студентів академічної групи, які склали цей іспит.

2.2 Порядок проведення Атестаційного іспиту в режимі онлайн з використанням ІТ-технологій

Цей Порядок стосується проведення в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій атестаційного іспиту з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови у закладах загальної середньої освіти для здобувачів ступеня вищої освіти **бакалавр** з освітньо-професійних програм **Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська /**

німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова) зі спеціальності **014 Середня освіта** (денна форма здобуття освіти).

За поданням кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій деканат педагогічного факультету романо-германської та української філології завчасно затверджує графіки отримання-видачі в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій студентами-випускниками екзаменаційних білетів із зазначенням двох комплексних кваліфікаційних завдань, що моделюють діяльність вчителя іноземної мови та класного керівника. У кожному графіку зазначається дата і час отримання студентами екзаменаційних білетів (5–7 календарних днів до проведення Атестаційного іспиту), спосіб отримання у форматі онлайн (з необхідними програмними засобами, електронними адресами та іншими технічними вимогами) студентами кожної групи цих білетів, а також прізвище, ім'я, по батькові, контактні дані науково-педагогічного працівника кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, який відповідає за видачу студентам цих екзаменаційних білетів.

Крім цього, деканат педагогічного факультету романо-германської та української філології надає завідувачу кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій засвідчену в установленому порядку копію наказу ректора про допуск студентів-випускників до проходження атестації здобувачів вищої освіти або засвідчений підписом декана факультету список студентів-випускників, які допущені до складання Атестаційного іспиту.

Зазначена вище кафедра відповідно до наданих деканатом списків студентів-випускників завчасно ознайомлює всіх здобувачів вищої освіти з названими вище графіками.

Деканат відповідного факультету завчасно надсилає голові кожної Екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти **в електронному вигляді у форматі PDF:**

- копію наказу ректора про допуск студентів-випускників (за академічними групами) до Атестаційного іспиту;
- інші документи, передбачені Положенням про порядок створення та організації роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в Київському національному лінгвістичному університеті (ступені вищої освіти **бакалавр, магістр**; денна і заочна форми здобуття освіти).

Навчально-методичний відділ завчасно надсилає Голові кожної комісії бланки протоколів засідань Екзаменаційної комісії, а також інші документи, передбачені Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в Київському національному лінгвістичному університеті (ступені вищої освіти **бакалавр, магістр**; денна і заочна форми здобуття освіти).

Згідно із затвердженими деканом відповідного факультету графіками, уповноважені науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій організують у дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій обрання студентами-випускниками (відповідно до наданих деканатами списків здобувачів вищої освіти) екзаменаційних білетів із зазначенням двох кваліфікаційних завдань – одного, яке моделює діяльність учителя іноземної мови, та іншого, що моделює діяльність класного керівника. Студенти обирають завдання публічно, із зазначенням номерів екзаменаційних білетів. Науково-педагогічні працівники кафедри:

- здійснюють відеозапис процесу вибору студентами-випускниками екзаменаційних білетів із зазначенням кваліфікаційних завдань,
- надсилають на електронну адресу відповідної академічної групи:
  - обрані екзаменаційні білети із зазначенням номерів цих білетів і ПІБ студентів, які їх обрали,
  - повідомлення із зазначенням дати і часу подання студентами-випускниками виконаних кваліфікаційних завдань, а також ПІБ, контактні дані (включаючи електронну адресу) голови ЕК, якому / якій надсилаються кваліфікаційні завдання в електронному вигляді у **форматі PDF**.

Голова кожної Екзаменаційної комісії завчасно ознайомлює членів і секретаря ЕК та студентів-випускників з усіма процедурними особливостями проведення Атестаційного іспиту в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій, з необхідними програмними засобами, електронними адресами та іншими технічними вимогами, з критеріями і особливостями оцінювання результатів навчання студентів.

Кожний студент-випускник **не пізніше 13:00** дня, що передує дню проведення Атестаційного іспиту, надсилає в електронному вигляді у **форматі PDF** екзаменаційний білет, виконані два кваліфікаційні завдання разом з підготовленими необхідними дидактичними матеріалами (одне – що моделює діяльність учителя іноземної мови, та інше – яке моделює діяльність класного керівника) на електронну адресу відповідної академічної групи. Роботи подаються лише в друкованому вигляді; виконуються українською мовою, а також іноземною (у разі необхідності), що вивчається. Староста цієї академічної групи **не пізніше 14:00 цього самого дня** надсилає пакетом усі кваліфікаційні роботи студентів-випускників у форматі **PDF** на електронну адресу голови ЕК. У разі неподання кимось зі студентів однієї чи двох кваліфікаційних робіт, староста відповідної групи письмово інформує про це голову ЕК.

Студент, який/яка у визначений вище термін не подав / не подала хоча б одного з двох кваліфікаційних завдань, до складання Атестаційного іспиту не допускається, і йому / їй виставляється за цей іспит **0 балів**, оцінка **F** у шкалі ЄКТС і оцінка «незадовільно» в 4-бальній шкалі.

Голова ЕК оперативно:

- звіряє подані студентами кваліфікаційні роботи зі списком студентів-випускників, допущених наказом ректора до проходження атестації здобувачів вищої освіти, і списком, де зазначені номери екзаменаційних білетів, що обрали студенти,
- інформує декана факультету про студентів, які не надіслали Екзаменаційній комісії одне або два кваліфікаційні завдання,
- надсилає екзаменаційні білети і отримані кваліфікаційні завдання студентів-випускників у форматі **PDF** на електронну адресу відповідних членів ЕК (**надсилаються лише роботи тих студентів, які виконали обидва кваліфікаційні завдання**).

Голова і члени Екзаменаційної комісії перевіряють надіслані їм кваліфікаційні роботи, дотримання студентами-випускниками Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти).

Атестаційний іспит проходить у форматі відеоконференції з обов'язковим її відеозаписом за участі всієї академічної групи та ЕК у повному складі.

На початку Атестаційного іспиту голова комісії **інформує** студентів про те, що буде здійснюватися відеозапис усього процесу захисту ними кваліфікаційних завдань.

Перед початком відповіді здійснюється **автентифікація** кожного студента – він/вона показує свій студентський квиток або залікову книжку, або будь-який документ, що посвідчує особу.

Захист студентами кваліфікаційних завдань на засіданні Екзаменаційної комісії відбувається в усній формі з опорою на підготовлений матеріал (до 0,5 години) в дистанційному режимі за допомогою ІТ-технологій.

Відеозапис процедури захисту студентами кваліфікаційних завдань здійснює або Голова екзаменаційної комісії, або за його/її дорученням секретар Екзаменаційної комісії.

Процес захисту передбачає презентацію виконаних кожним студентом / кожною студенткою кваліфікаційних завдань і відповіді на запитання голови і членів Екзаменаційної комісії. Презентація кваліфікаційних завдань кожним студентом / кожною студенткою має **обов'язково** супроводжуватися ілюструванням і демонструванням дидактичних матеріалів (зокрема з використанням мультимедійних засобів ІТ-технологій «демонстрація екрану»).

Студент, захищаючи виконані кваліфікаційні завдання, має:

- а) чітко сформулювати цілі, основні завдання уроку / виховного заходу;
- б) довести адекватність запропонованої форми організації чи методу теми уроку / заходу та віковим особливостям учнів;
- в) обґрунтувати доцільність визначених у методичній розробці етапів підготовки і проведення уроку / заходу та основних прийомів, що використовуються;

г) запропонувати необхідну наочність, мультимедійні презентацію тощо.

Відповідь кожного студента вислуховується і оцінюється головою та всіма членами Екзаменаційної комісії. Оцінювання кваліфікаційних завдань здійснюється згідно з критеріями, що зазначені в програмі Атестаційного іспиту.

Підсумкові оцінки за Атестаційний іспит обговорюються головою і членами Екзаменаційної комісії на закритому засіданні та виставляються після його закінчення на основі оцінок, отриманих студентами за захист двох кваліфікаційних завдань відповідно до критеріїв, які визначені програмою Атестаційного іспиту.

Після закінчення Атестаційного іспиту голова ЕК у присутності **всіх** членів Екзаменаційної комісії та студентів академічної групи, які склали цей іспит, оголошує оцінки. Комісія за результатами свого засідання оголошує кожному студентові-випускникові оцінку в 4-бальній шкалі, системі ЄКТС і в 100-бальній шкалі, заповнює протокол засідання. Оголошення оцінок відбувається в дистанційному режимі з використанням ІТ-технологій.

Голова Екзаменаційної комісії надсилає протокол засідання комісії в електронному вигляді у форматі **PDF** до деканату відповідного факультету в день проведення Атестаційного іспиту.

Після закінчення Атестаційного іспиту голова, члени і секретар Екзаменаційної комісії в деканаті відповідного факультету заповнюють відповідно до встановлених вимог протокол кожного засідання комісії в паперовому вигляді. У кожному такому протоколі зазначені вище посадові особи мають зафіксувати лише ті результати атестації здобувачів вищої освіти, які зазначені у протоколі засідання Екзаменаційної комісії в електронному варіанті.

2.3 Структура та зміст атестаційного іспиту

Атестаційний іспит складається із захисту двох кваліфікаційних завдань, що моделюють діяльність вчителя іноземної мови і класного керівника.

2.3.1 Перше кваліфікаційне завдання

Мета: визначення рівня сформованості методичної компетентності – здатності виконувати функції вчителя іноземної мови.

Студент-випускник одержує кваліфікаційне завдання за п'ять – сім днів до Атестаційного іспиту. Протягом цього терміну йому необхідно опрацювати теоретичний матеріал, скласти план-конспект уроку і детально розробити рекомендовані завдання, враховуючи новітні теоретичні досягнення психології, педагогіки, лінгвістики та методики навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти. Розробку необхідно ілюструвати підготовленою заздалегідь наочною з використанням мультимедійних засобів.

Захист кваліфікаційного завдання відбувається за розкладом в Екзаменаційній комісії.

Об'єкти оцінювання: 1) знання теорії методики навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти; 2) методичні вміння (гностичні, конструктивно-планувальні, проєктувальні та комунікативно-навчальні); 3) знання психологічних закономірностей розвитку і функціонування індивіда та вміння їх застосовувати при вирішенні практичних завдань.

Критерії оцінювання: 1) відповідність теоретичної підготовки вимогам програми; 2) повнота, обґрунтованість, правильність оформлення і самостійність підготовки плану-конспекту уроку і запропонованих методичних рішень; 3) повнота врахування психологічного компонента при виконанні завдання; 4) якість усної презентації плану-конспекту уроку та відповідей на запитання.

Зразки кваліфікаційних завдань

1. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів навчання техніки читання іноземною мовою у закладах загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної компетентності у техніці читання в учнів, що опановують рівень початкової освіти;

- розробити план-конспект уроку англійської мови для 2 класу за темою «We Are Happy!» (Карп'юк О. Д. Англійська мова : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : «Видавництво Астон», 2019. Unit 4. Lesson 6. С. 56), у якому необхідно:

- ✓ визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
- ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з навчання техніки читання слів з буквосполученнями «еу», «ау», «оу», використавши ігровий компонент (командну гру);
- ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності у техніці читання в учнів, що опановують рівень початкової освіти;
- врахувати у плані-конспекті уроку психологічні особливості використання наочності на уроці на рівні початкової освіти;
- правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі і підготувати його усну презентацію.

2. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів закладів загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів, що опановують рівень базової середньої освіти;
- розробити план-конспект уроку іспанської мови для 9 класу за темою «Los medios de comunicación» (Español 9 / В. Г. Редько, В. І. Береславська. Київ: Генеза, 2017. Lección 1, Unidad 4. С. 59 – 61), у якому необхідно:
  - ✓ визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
  - ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з навчання аудіювання (див. текст «Las torres de radio y televisión», С. 76), використавши тестове завдання альтернативного вибору для контролю розуміння учнями аудіотексту;
- підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів, що опановують рівень базової середньої освіти;
- врахувати у плані-конспекті уроку психологічні особливості учнів-старших підлітків, які зумовлюють ефективність оволодіння компетентністю в аудіюванні;
- правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі і підготувати його усну презентацію.

3. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної лексичної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши вправи і засоби формування іншомовної лексичної компетентності учнів, що опановують рівень початкової освіти;
- розробити план-конспект уроку німецької мови для 3 класу за темою «Verufe» (Німецька мова: підручник для 3 класу загальноосвіт. навч. закл. / С. І. Сотнікова, Г. В. Гоголева. Харків : Вид-во «Ранок». 2020. Stunde 5. С. 14–16), у якому необхідно:
  - ✓ визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
  - ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями (С. 14 – 15), використавши розповідь вчителя та малюнки;
  - ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної лексичної компетентності в учнів, що опановують рівень початкової освіти;
- врахувати у плані-конспекті уроку особливості пам'яті учнів молодшого шкільного віку, які зумовлюють ефективність оволодіння лексикою;
- правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі і підготувати його усну презентацію.

4. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в читанні учнів закладів загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувати види читання, етапи роботи з текстом для читання, вправи для навчання ознайомлювального читання учнів, що опановують рівень початкової освіти;

- розробити план-конспект уроку французької мови для 4 класу за темою «Les correspondants étrangers» (Французька мова: підруч. для 4 кл. закл. загал. серед. освіти / І. Г. Ураєва. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. Leçon 7 – 8. С. 14 – 16), у якому необхідно:

- ✓ визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;

- ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з навчання ознайомлювального читання, використавши тестове завдання альтернативного вибору для контролю розуміння учнями основного змісту тексту;

- ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності у читанні в учнів, що опановують рівень початкової освіти;

- врахувати у плані-конспекті уроку особливості сприймання учнів молодшого шкільного віку, які зумовлюють ефективність оволодіння компетентністю в читанні;

- правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі і підготувати його усну презентацію.

Вимоги до виконання кваліфікаційного завдання, що моделює діяльність вчителя іноземної мови

Виконане кваліфікаційне завдання має містити два складники:

- теоретичний (усне висвітлення теоретичних питань, усне обґрунтування запропонованої розробки плану-конспекту уроку іноземної мови в контексті сучасної методики навчання іноземних мов як науки: визначення цілей уроку, вибору обладнання, конкретизації етапів уроку і прийомів їх реалізації з урахуванням педагогічних, психологічних і лінгвістичних передумов навчання іноземних мов учнів усіх рівнів повної загальної середньої освіти;

- практичний, який реалізується у вигляді письмової методичної розробки плану-конспекту уроку.

Методична розробка плану-конспекту має містити:

- тему уроку;
- цілі уроку;
- обладнання уроку;
- схематичний план уроку;

- детально описаний хід уроку із заданим фрагментом;
- конкретизований зміст роботи іноземною мовою на кожному з етапів уроку;
- врахований психологічний компонент завдання;
- укладений список використаної літератури та посилання на неї в тексті роботи.

На титульному аркуші кваліфікаційного завдання зазначається його назва, прізвище, ім'я, по батькові студента, група, факультет, рік виконання завдання (**Додаток Б**).

Виконане кваліфікаційне завдання засвідчується підписом студента-виконавця.

Завдання виконується українською мовою та/або іноземною мовою, що вивчається, і подається у друкованому вигляді.

У процесі усної презентації кваліфікаційного завдання, що моделює діяльність вчителя іноземної мови, студентам слід звернути увагу на необхідність:

- дотримання норм часу у процесі висвітлення окремих складників завдання;
- логічного переходу від однієї частини виступу до іншої;
- доповіді у нормальному темпі мовлення;
- демонстрації вправ з фрагменту уроку тією іноземною мовою, що вивчається;
- використання засобів навчання, зокрема мультимедійних;
- надання вичерпної відповіді на запитання і зауваження голови і членів екзаменаційної комісії.

2.3.2 Друге кваліфікаційне завдання

Мета: визначення рівня сформованості професійної компетентності – здатності виконувати функції класного керівника.

Отримавши кваліфікаційні завдання, студент протягом п'яти – семи днів має розробити проєкт на задану тему (методичну розробку виховного заходу, план проведення батьківських зборів, план роботи методичного об'єднання класних керівників тощо), враховуючи сучасні досягнення психології та педагогіки (зокрема теорії і практики виховання).

Об'єкти оцінювання: гностичні, конструктивні, проєктувальні, організаторські та комунікативні вміння.

Критерії оцінювання: змістова психолого-педагогічна та методична грамотність і доцільність, точність і повнота виконання завдання, наявність списку використаної літератури, її сучасність, наявність посилань на використану літературу та правильність її оформлення; коректність використання наочності (зокрема презентація виконаного проєкту із застосуванням мультимедійних засобів), здатність до обґрунтування та захисту професійно-педагогічних рішень.

Зразки кваліфікаційних завдань

1. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно підготувати батьківські збори на тему **“Умови успішного сімейного виховання”**. З цією метою в **письмовому вигляді**:

- обґрунтуйте умови успішного сімейного виховання, спираючись на праці педагогів А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського та сучасних дослідників проблеми сімейної психології; врахуйте вікові особливості молодших підлітків;
- на основі аналізу підрозділу 2 «Педагогіка партнерства» Концепції «Нова українська школа» визначте основні принципи взаємодії вчителя і батьків учнів;
- розкрийте сутність та складники проєктувального та власне конструктивного компонентів педагогічної діяльності (за Н. В. Кузьміною);
- передбачте конкретну обстановку проведення зазначеного заходу: обладнання приміщення, наявність наочних посібників на стінах і стендах, місце розташування учасників, мультимедійні засоби, які слід застосувати для підсилення ефективності запланованої роботи;
- опишіть порядок підготовки та проведення батьківських зборів (врахуйте етапи підготовки та проведення, організаційні моменти, питання, що виносяться на обговорення тощо);
- окресліть коло проблемних питань, що впливають з теми батьківських зборів, а також запропонуйте стратегії їх розв’язання;
- підготуйте план проведення батьківських зборів на зазначену тему.

2. Ви є класним керівником 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Інтелігентна людина. Яка вона?”** З цією метою в **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання, умови ефективного проведення, порядок його підготовки та проведення;
- дайте визначення поняття «інтелігент» у філософському та психологічному значенні;
- підготуйте анкету з метою вивчення змісту поняття «інтелігентна людина» у свідомості учнів і визначте особливості розвитку особистісної ідентичності юнаків;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

3. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести профорієнтаційну бесіду на тему **“Вибір професії, або завдання з багатьма невідомими”** З цією метою в **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання старших школярів, порядок її підготовки та проведення;
- визначте основні структурні компоненти системи профорієнтаційної роботи, врахуйте особливості професійного самовизначення як психологічного новоутворення ранньої юності;

- дайте характеристику місця професійного самовизначення в структурі особистості старшокласників;
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

4. Ви є класним керівником 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Мода і смак”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність проведення такого диспуту (інтерес, актуальність для цього віку, попередня робота з метою зацікавлення учнів);
- опишіть стереотипізацію як механізм сприймання і розуміння людьми один одного в молодшому юнацькому віці;
- підготуйте оптимальний підбір фактів та явищ різних напрямів моди та підготуйте проблемні питання для осмислення та обговорення, які вводять учасників диспуту в «проблемне поле»;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

5. Ви – член методичного об’єднання класних керівників. Вам необхідно підготувати доповідь на засідання методичного об’єднання класних керівників на тему **“Шляхи забезпечення всебічного розвитку старшокласників у позаурочній виховній роботі”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- розкрийте зміст та основні форми організації роботи методичного об’єднання класних керівників;
- з’ясуйте сутність змісту і структури понять «всебічний розвиток особистості», «компетентності учнів Нової української школи»;
- на основі аналізу підрозділу «Мета нової школи» Концепції «Нова українська школа» охарактеризуйте випускника Нової української школи;
- розкрийте джерела та психологічні механізми типових конфліктів дисгармонійної особистості в молодшому юнацькому віці (соціальні, пізнавальні, психологічні);
- підготуйте текст доповіді на зазначену тему, в якій визначте найбільш важливі проблеми розвитку юнаків, окресліть відповідні форми позакласної виховної роботи та розробіть її презентацію;
- сконцентруйте визначені проблеми та шляхи вдосконалення виховної роботи згідно з Концепцією «Нова українська школа» в підготовленому рішенні методичного об’єднання.

6. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести колективну творчу справу (КТС) – літературний вечір на тему **«Поезія невідомих українських поетів»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості колективної творчої справи як технології виховання; охарактеризуйте етапи підготовки та проведення КТС;
- розкрийте специфіку креативності в юнацькому віці;

- визначте шляхи використання літературної спадщини та використання її як засобу особистісного саморозвитку юнаків;
- підготуйте методичну розробку колективної творчої справи – літературного вечора на зазначену тему.

7. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести «круглий стіл» на тему **«Право і мораль»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості «круглого столу» як форми організації виховання старших школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- з'ясуйте сутність понять «право», «мораль»; підберіть питання для осмислення суті цих понять і виявіть їхні смислові особливості у свідомості молодших юнаків;
- охарактеризуйте психологічні особливості старшокласників та обґрунтуйте доцільність цього заходу з урахуванням вікових особливостей становлення особистості учнів;
- визначте завдання морального і правового виховання старших школярів;
- підготуйте методичну розробку «круглого столу» на зазначену тему.

8. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **“Іноземні мови в житті відомих людей України”**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання старших школярів, порядок її підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність використання бесіди для формування мотивації до вивчення іноземної мови учнів 8 класу: поява соціальних мотивів, мотивів досягнення та успіху;
- визначте зміст попередньої роботи для проведення бесіди: ознайомлення з життям відомих людей, які знали кілька мов, проведення анкетування з метою первинної орієнтації у мотивації школярів;
- окресліть основні проблемні питання бесіди з використанням інтерактивних методів і наочності;
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

9. Ви – член методичного об'єднання вчителів іноземної мови. Вам необхідно підготувати доповідь на засідання методичного об'єднання на тему **“Засоби реалізації виховних цілей уроку іноземної мови на рівні базової середньої освіти”**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- розкрийте зміст та основні форми організації роботи методичного об'єднання вчителів-предметників;
- визначте зміст виховних цілей уроку;

- перерахуйте психологічні аспекти виховання в навчальній діяльності та розкрийте можливі засоби виховного впливу на учнів під час уроку;
- підготуйте текст доповіді на зазначену тему та її презентацію.

10. Ви є класним керівником 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести “круглий стіл” з батьками на тему **“Формування здорового способу життя”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості «круглого столу» як форми організації роботи класного керівника з батьками, порядок його підготовки та проведення;
- з’ясуйте сутність змісту і структуру поняття «здоровий спосіб життя»;
- розкрийте джерела та психологічні механізми типових уявлень про здоровий спосіб життя в молодшому юнацькому віці (фізичні, соціальні, пізнавальні, психологічні);
- оцініть різні стратегії поведінки учнів з дотримання здорового способу життя, адекватні сімейним умовам і традиціям (на основі анкетування);
- визначте можливості сучасної сім’ї (зміст, форми, методи) щодо формування здорового способу життя;
- підготуйте текст вступного слова, в якому визначте найбільш важливі проблеми розвитку юнаків, окресліть відповідні проблеми для обговорення «круглого столу»;
- підготуйте методичну розробку «круглого столу» на зазначену тему.

11. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **«Подорож у світ мудрих думок»**. З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди;
- визначте особливості розумового розвитку учнів підліткового віку; сформулюйте завдання розумового виховання учнів;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз результатів діяльності учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

12. Ви є класним керівником 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Навчання – то лише твоя особиста справа?”** У зв’язку з цим у письмовому вигляді:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення; роль педагога для досягнення ефективності диспуту;
- опишіть особливості навчальної діяльності як провідного виду активності в ранньому юнацькому віці в соціалізації та індивідуалізації особистості;

- обґрунтуйте доцільність використання диспуту для формування мотивації до навчання учнів 9 класу: поява соціальних мотивів, мотивів досягнення та успіху;
- визначте зміст попередньої роботи для проведення диспуту: перелік проблемних питань, проведення анкетування з метою первинної орієнтації у мотивації до навчання;
- визначте орієнтовні оціночні ставлення до навчання, що будуть вироблені в ході диспуту;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

13. Вас призначили керівником методичного об'єднання вчителів іноземних мов. Вам необхідно скласти **план роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов на навчальний рік**. З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте структуру та складники плану роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов;
- опишіть функції методичної роботи в школі, основні напрями та форми роботи методичних об'єднань вчителів-предметників;
- окресліть основні психологічні аспекти вивчення іноземної мови в молодшому, середньому та старшому підлітковому віці та внесіть відповідні теми до плану роботи методичного об'єднання;
- підготуйте план роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов на навчальний рік.

14. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно підготувати та провести літературний вечір на тему **“Вони були українцями”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте особливості літературного вечора як форми організації виховання підлітків, порядок його підготовки та проведення;
- врахуйте завдання патріотичного виховання, формування національної самосвідомості підлітків;
- охарактеризуйте специфіку особистісної рефлексії та ідентифікації в підлітковому віці;
- підготуйте методичну розробку літературного вечора на зазначену тему.

15. Ви є класним керівником 5 класу. Вам необхідно підготувати та провести бесіду з батьками на тему **“Методи і засоби розумового виховання дітей у сім'ї”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте особливості бесіди як форми організації роботи класного керівника з батьками;
- опишіть вікові особливості розвитку поняттєвого мислення школярів при переході від молодшого до середнього підліткового віку та специфіку завдань розумового виховання;

- розкрийте джерела та психологічні механізми типових труднощів у навчанні учнів 5 класу – труднощів адаптації до нових умов навчання (соціальні, пізнавальні, психологічні);
- підготуйте методичну розробку бесіди з батьками на зазначену тему.

16. Вас призначили керівником методичного об'єднання класних керівників. Вам необхідно скласти **план роботи методичного об'єднання класних керівників на навчальний рік**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть структуру та складники плану роботи методичного об'єднання;
- на основі аналізу підрозділів 4 «Орієнтація на учня» і 5 «Виховання на цінностях» Концепції «Нова українська школа» визначте, що необхідно врахувати при складанні плану роботи методичного об'єднання класних керівників;
- визначте заходи, спрямовані на самоосвіту та самовдосконалення особистісних і професійних якостей педагогів (самоаналіз, самоконтроль дій, професійна рефлексія тощо);
- розробіть програму самодіагностики власних професійно-педагогічних якостей;
- підготуйте план роботи методичного об'єднання класних керівників на навчальний рік.

17. Вас призначили директором закладу загальної середньої освіти. Вам необхідно підготувати **план роботи педагогічної ради закладу загальної середньої освіти на навчальний рік**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть повноваження та зміст роботи педагогічної ради закладу загальної середньої освіти;
- визначте етапи підготовки, складання і затвердження плану роботи педагогічної ради закладу загальної середньої освіти;
- охарактеризуйте психологічні особливості учасників освітнього процесу, які слід врахувати;
- підготуйте план роботи педагогічної ради закладу загальної середньої освіти на навчальний рік.

18. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести дискусію на тему **«Обов'язок. Свобода і відповідальність. Совість»**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості дискусії як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- з'ясуйте сутність понять «обов'язок», «свобода», «відповідальність», «совість»; підберіть питання для осмислення суті цих понять і виявіть їх смислові особливості у свідомості молодших юнаків;

- обґрунтуйте доцільність цього заходу з урахуванням вікових особливостей становлення особистості учнів;
- визначте завдання морального і правового виховання старших школярів, формування ціннісного ставлення особистості до свого соціального «Я»;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

19. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно підготувати та провести бесіду на тему **“Дерево міцне корінням, а людина – друзями”**. У зв’язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови ефективності, порядок її підготовки та проведення;
- визначте роль інтимно-особистісного спілкування підлітка як провідної діяльності;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час спілкування, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

20. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно підготувати та провести сюжетно-рольову гру на тему **«До Вас завітали гості»**. У зв’язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості сюжетно-рольової гри як форми організації виховання підлітків, умови ефективності, порядок її підготовки та проведення;
- визначте особливості завдань і змісту виховання ціннісного ставлення особистості підлітка до інших людей, врахуйте вікові особливості підлітків;
- підготуйте методичну розробку сюжетно-рольової гри на зазначену тему.

21. Ви – класовод 4 класу. Вам необхідно підготувати та провести колективну творчу справу (КТС) на тему **«Майстерня саморобкіна»**. У зв’язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості КТС як технології виховання, умови ефективності, порядок її підготовки та проведення;
- обґрунтуйте відповідність вказаної технології виховання віковим і психологічним особливостям учнів 4 класу;
- визначте особливості завдань і змісту виховання ціннісного ставлення особистості молодшого школяра до праці, до краси, врахуйте вікові особливості молодших школярів;
- підготуйте методичну розробку КТС на зазначену тему.

22. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести **онлайн-екскурсію картинними галереями України**. У зв’язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості екскурсії як форми організації виховання, умови її ефективності в режимі онлайн, порядок її підготовки та проведення;
- визначте особливості завдань і змісту виховання ціннісного ставлення особистості молодшого юнака до мистецтва, врахуйте особливості віку;
- підготуйте методичну розробку онлайн-екскурсії на зазначену тему;
- при підготовці методичної розробки врахуйте особливості когнітивного розвитку учнів 10 класу.

23. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно підготувати та провести колективну творчу справу (КТС) на тему «**Працюємо разом, радіємо разом**». У зв'язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості КТС як технології виховання підлітків, її принципи, умови ефективності, порядок її підготовки та проведення;
- визначте особливості завдань і змісту виховання ціннісного ставлення особистості підлітка до праці, врахуйте вікові особливості підлітків;
- підготуйте методичну розробку КТС на зазначену тему.

24. Ви – заступник директора школи з виховної роботи. Вам необхідно підготувати та провести літературно-музичне свято на тему «**Україно, мій духмяний дивосвіт, через терни йшла до волі стільки літ**». У зв'язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості літературно-музичного свята як форми організації виховання, умови ефективності, порядок його підготовки та проведення;
- визначте сутність поняття «українська ідентичність», особливості завдань і змісту виховання української ідентичності;
- розкрийте основні завдання естетичного виховання на різних етапах шкільного навчання;
- охарактеризуйте психологічні умови для самореалізації учнів у різних видах естетичної діяльності: обговорення проблем творчості, визначення відповідності їх віку учнів, можливість вираження власних думок і почуттів;
- підготуйте методичну розробку літературно-музичного свята на зазначену тему.

25. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести виховний захід на тему «**Ми нащадки славного роду**». З цією метою в **письмовому вигляді**:

- визначте доцільну форму організації такого заходу, опишіть її особливості та порядок підготовки і проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми з урахуванням вікових особливостей старших підлітків;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства, до держави у старшому підлітковому віці;

- підготуйте методичну розробку виховного заходу визначеної Вами форми організації на зазначену тему.

26. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести дискусію на тему **“Що для мене патріотизм і любов до Батьківщини?”** З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання; опишіть структуру поетапної її підготовки і проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми на сучасному етапі розвитку України;
- охарактеризуйте мету та завдання національно-патріотичного виховання старшокласників;
- дайте психологічну характеристику вікового періоду, що припадає на 8 клас школи; спираючись на психологічні особливості учнів 8 класу, окресліть коло потенційних труднощів, які можуть виникнути при реалізації дискусії як форми організації виховання;
- з’ясуйте смисловий зміст понять «патріот», «патріотизм», підберіть питання для осмислення суті патріотизму як особистісної якості;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

27. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно підготувати та провести вікторину на тему **«Перлини природи України»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості вікторини як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте відповідність форми і теми заходу віковим і психологічним особливостям учнів 7 класу;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього заходу;
- визначте завдання екологічного виховання підлітків;
- підготуйте методичну розробку вікторини на зазначену тему.

28. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно провести класну годину на тему **«До природи – не неси шкоди!»** З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливості класної години як форми організації виховання молодших підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність зазначеної теми з урахуванням вікових особливостей молодших підлітків;
- визначте завдання екологічного виховання учнів;
- окресліть основні проблемні питання на основі попередньої роботи (спостереження, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку класної години на зазначену тему.

29. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести конкурс на тему **“Я – майбутній господар”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості конкурсу як форми організації виховання підлітків, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- опишіть і врахуйте при підготовці цього виховного заходу вікові та психологічні особливості конструктивно-трудової діяльності старших підлітків;
- розкрийте завдання формування ціннісного ставлення старших підлітків до праці;
- підготуйте методичну розробку конкурсу на зазначену тему.

30. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно провести виховний захід на тему **«На цій Землі ми спадкоємці чи вандали?»**. З цією метою Вам необхідно **в письмовому вигляді**:

- визначити форму організації виховання, особливості підготовки та проведення запропонованої Вами форми організації виховання;
- охарактеризувати завдання виховання ціннісного ставлення школярів до природи, врахувавши особливості віку школярів;
- продумати основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
- підготувати методичну розробку виховного заходу, передбачивши залучення учнів до активної участі в його підготовці і проведенні).

31. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно провести дискусію на тему **«Фізична краса не постійна, а духовна – вічна»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення, врахувавши психологічні особливості молодшого юнацтва;
- на основі аналізу підрозділу 5 «Виховання на цінностях» Концепції «Нова українська школа» визначте завдання морального виховання учнів та охарактеризуйте зміст морально-етичних цінностей;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

32. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **«Культура поведінки у школі»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання молодших підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди, враховуючи психологічні особливості молодшого підліткового віку;
- визначте завдання морального виховання учнів;

- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

33. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно підготувати та провести **турнір знавців природи** на тему «**Давай повернемо землі всі веселкові гори!**». З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості турніру як форми організації виховання підлітків, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- врахуйте вікові психологічні особливості школярів, які переживають адаптаційний період до нових умов навчання після переходу з рівня початкової освіти на рівень базової середньої освіти;
- визначте завдання екологічного виховання і формування ціннісного ставлення до природи у дітей молодшого підліткового віку;
- підготуйте методичну розробку турніру на зазначену тему.

34. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести **туристичний похід вихідного дня**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- обґрунтуйте етапи організації та проведення цього заходу;
- визначте елементи туристичного походу вихідного дня, які Ви використаєте для згуртування класного колективу;
- дайте психологічну характеристику класу як соціальної групи та поясніть вияв статусних ролей учнів в умовах неформального спілкування;
- підготуйте методичну розробку туристичного походу вихідного дня.

35. Ви – вчитель української мови і літератури 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести **культпохід до театру з подальшим обговоренням вистави**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості культпоходу як форми організації виховання, порядок його підготовки та проведення;
- визначте основні завдання і напрями естетичного виховання підлітків;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
- підготуйте методичну розробку зазначеного заходу.

36. Ви є класним керівником 5 класу. Вам необхідно розробити **програму педагогічного лекторію для батьків класу на навчальний рік**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте основні завдання класного керівника щодо педагогічної просвіти батьків;

- опишіть вікові особливості молодших підлітків, які переживають період адаптації до нових умов навчання в закладі загальної середньої освіти: пізнавальна, соціальна та особистісна сфера;

- підготуйте програму педагогічного лекторію для батьків класу, що спрямований на допомогу батькам у розв'язанні означених проблем учнів у перехідний період, та її презентацію.

37. Ви є вчителем-початківцем. Вам необхідно скласти **річну програму професійного самовдосконалення своєї особистості**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте складники та зміст педагогічної майстерності вчителя;
- опишіть основні етапи, методи та прийоми самовиховання;
- розкрийте зміст вікової та особистісної кризи ідентифікації як складника професійної адаптації вчителя;
- підготуйте річну програму професійного самовдосконалення своєї особистості.

38. Ви є класним керівником 7 класу. Вам необхідно провести бесіду з учнями і батьками на тему **“Найбільше щастя людини – це можливість спілкування”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- порівняйте зміст і методіку організації цих заходів для різних категорій учасників;
- з'ясуйте смисловий психологічний зміст поняття “спілкування”, підберіть питання для осмислення суті спілкування як форми взаємодії між батьками і дітьми;
- окресліть основні проблемні питання сімейного спілкування, визначте проблему непорозуміння, невміння вести діалог і слухати один одного тощо;
- розкрийте особливості дитячо-батьківського спілкування з дитиною підліткового віку, визначте суть відмінності від попередніх вікових етапів;
- розробіть програму спільної бесіди з учнями і батьками на зазначену тему.

39. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно провести диспут про роль мистецтва у розвитку духовності особистості. З цією метою запропонуйте тему диспуту та **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього диспуту, враховуючи психологічні особливості та розвиток спеціальних здібностей учнів цього віку;
- визначте завдання морального та естетичного виховання учнів;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

40. Ви є головою методичного об'єднання класних керівників. Вам необхідно підготувати для обговорення на засіданні методичного об'єднання класних керівників програму проведення анкетування старшокласників на тему **“Як обрати майбутній фах і не помилитися”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- розкрийте зміст та основні форми організації роботи методичного об'єднання класних керівників;
- визначте вимоги до складання анкет, проведення анкетування, обробки результатів і вироблення рекомендацій;
- з'ясуйте основні змістовні характеристики та види професій, мотиви вибору, індивідуальні схильності та можливості особистості в професійній діяльності та на цій основі підберіть питання для анкети;
- при розробці анкети виділіть психологічні критерії професійної придатності (з урахуванням специфіки груп професій);
- запропонуйте відповідні анкети для учнів 9 – 11 класів.

41. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно провести «круглий стіл» на тему **«Чи потрібні домашні завдання?»** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості «круглого столу» як форми організації виховання старших школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність цього заходу з урахуванням вікових особливостей становлення особистості учнів;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до праці, зокрема учіння;
- продумайте коло основних учасників, окресліть основні проблемні питання «круглого столу» на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку «круглого столу» на зазначену тему.

42. Ви є класним керівником 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести дискусію на тему **“Формула вибору професії: можу + хочу + треба”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості дискусії як форми організації виховання школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- визначте основні завдання профорієнтаційної роботи в школі, а також формування такого основного новоутворення раннього юнацького віку, як потреба у самовизначенні. Укажіть провідну діяльність на цьому етапі розвитку особистості;
- з'ясуйте основні змістові характеристики та види професій, мотиви вибору, індивідуальні схильності та можливості особистості в професійній діяльності та на цій основі підберіть питання для анкети;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

43. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести виховний захід на тему **“Об’єднаймо зусилля заради миру у світі”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте доцільну форму організації такого заходу, опишіть її особливості та порядок підготовки і проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми з урахуванням вікових особливостей старших підлітків;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства, до держави у старшому підлітковому віці;
- підготуйте методичну розробку виховного заходу визначеної Вами форми організації на зазначену тему.

44. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести дискусію на тему **“Взаєморозуміння. На чому воно ґрунтується?”** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання та умови ефективності її проведення;
- охарактеризуйте завдання формування ціннісного ставлення юнаків до самих себе та інших людей;
- з’ясуйте смисловий зміст поняття “взаєморозуміння», підберіть питання для осмислення його суті як форми взаємодії між людьми, враховуючи психологічні особливості юнацького віку;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час особистісної взаємодії тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

45. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Мистецтво жити гідно. У чому воно полягає?”** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання та умови ефективності його проведення;
- охарактеризуйте основні завдання морального виховання, формування ціннісного ставлення особистості до суспільства та держави, самої себе, інших людей;
- визначте основні чинники формування ціннісно-смислової сфери в ранньому юнацькому віці; врахуйте їх при розробці диспуту;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час спілкування, анкетування тощо), спираючись на готовність старшокласників до професійного самовизначення;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

46. Ви – голова методичного об'єднання класних керівників. Вам необхідно підготувати та провести дискусію на тему **“Учнівське самоврядування. Це гра чи дійсність?”** З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте, за яких умов дискусія буде ефективною;
- опишіть специфіку взаємин учителів і старшокласників. Які соціально-психологічні стереотипи можуть заважати вчителям адекватно оцінювати здатність учнів до самоврядування?
- охарактеризуйте цілі, завдання та зміст діяльності учнівського самоврядування;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час спілкування, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

47. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно підготувати виховний захід на тему **“Довіру повернути найважче”**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте доцільну форму організації такого заходу, опишіть її особливості та порядок підготовки і проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми з урахуванням вікових особливостей підлітків;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до людей у підлітковому віці;
- підготуйте методичну розробку виховного заходу визначеної Вами форми організації на зазначену тему.

48. Ви є класним керівником 7 класу. Вам необхідно підготувати **дискусію** (тема – за Вашим вибором). З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання; опишіть структуру поетапної підготовки позакласного виховного заходу;
- зазначте враховані Вами вікові особливості мислення підлітків;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час спілкування, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії за визначеною Вами темою.

49. Вас призначили відповідальним за проведення виховного заходу в школі. Вам необхідно підготувати та провести **літературний вечір** на тему **«Безсмертним духом скрипаля (знайомство з творчістю Ліни Костенко)»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливості літературного вечора як форми організації виховання. Опишіть структуру (етапи) підготовки цього заходу, визначте його

тему, запропонуйте шляхи залучення школярів до його підготовки та проведення;

- розкрийте основні завдання естетичного виховання на різних етапах шкільного навчання;
- охарактеризуйте психологічні умови для самореалізації учнів у різних видах естетичної діяльності: обговорення проблем творчості, визначення відповідності їх віку учнів, можливість вираження власних думок і почуттів;
- підготуйте методичну розробку літературного вечора на зазначену тему.

50. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно запропонувати та обґрунтувати **систему виховних заходів, що допоможуть згуртувати учнів класу**. З цієї метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості формування учнівського колективу;
- зазначте психологічні чинники колективної згуртованості в підлітковому віці;
- охарактеризуйте типологію проблем учнів 5 класу, які перебувають у періоді адаптації до навчання на рівні базової освіти: перехід до нової форми мислення, зміна соціального статусу, психофізіологічні зміни;
- підготуйте розгорнутий план виховних заходів, що допоможуть згуртувати учнів класу.

51. Вас щойно призначили класним керівником 11 класу. Актив класу пропонує Вам провести **туристичний похід до національних святинь Київщини**. З цієї метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості підготовки та проведення такої форми організації виховання;
- зазначте психологічні чинники колективної взаємодії в молодшому юнацькому віці, враховуючи психологічні новоутворення попереднього етапу розвитку;
- охарактеризуйте завдання вивчення учнівського колективу, що стоять перед Вами як класним керівником;
- підготуйте методичну розробку туристичного походу до національних святинь Київщини.

52. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно підготувати та провести **бесіду** (тема – за Вашим вибором). З цієї метою **в письмовому вигляді**:

- охарактеризуйте особливості бесіди як форми організації виховання;
- обґрунтуйте актуальність запропонованої теми;
- визначте вікові характеристики підлітків, які варто врахувати при підготовці бесіди;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на особистісний світ підлітків;

- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час особистісної взаємодії тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди за визначеною Вами темою.

53. Ви – класний керівник 10 класу. Актив класу пропонує Вам провести літературно-музичний вечір на тему «**У світі ліричної поезії**». З цією метою Вам необхідно **в письмовому вигляді**:

- визначити особливості підготовки та проведення такої форми організації виховання;
- розкрити специфіку емоційної сфери старшокласників;
- продумати основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
- підготувати методичну розробку літературно-музичного вечора на зазначену тему.

54. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно провести пізнавальну гру на тему «**Кімната таємниць і загадкових явищ**». З цією метою Вам необхідно **в письмовому вигляді**:

- визначити особливості підготовки та проведення такої форми організації виховання;
- охарактеризувати завдання розумового виховання підлітків, врахувавши особливості віку школярів;
- продумати основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
- підготувати методичну розробку виховного заходу, передбачивши залучення учнів до активної участі в його підготовці і проведенні.

55. Ви – заступник директора школи з виховної роботи. Вам необхідно провести виховний захід на тему «**Стіннівка – естетичний осередок школи**». З цією метою Вам необхідно **в письмовому вигляді**:

- визначити форму організації виховання, особливості підготовки та проведення визначеної Вами форми організації виховання;
- охарактеризувати завдання естетичного виховання школярів, врахувавши особливості віку школярів;
- продумати основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
- підготувати методичну розробку виховного заходу, передбачивши залучення учнів до активної участі в його підготовці і проведенні).

56. Ви – класний керівник 10 класу, актив якого пропонує Вам провести **КВК**, запросивши до веселого змагання учнів паралельного класу. З цією метою Вам необхідно **в письмовому вигляді**:

- визначити особливості підготовки та проведення такої форми організації виховання;
- охарактеризувати почуття гумору та дотепності у старшокласників;
- продумати основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ старших підлітків;
- підготувати методичну розробку виховного заходу, передбачивши залучення учнів до активної участі в його підготовці і проведенні (тема – за Вашим вибором).

57. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно підготувати та провести бесіду на тему **“Прості правила гречності у школі, вдома, на вулиці”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання молодших підлітків;
- визначте завдання та зміст морального виховання школярів;
- окресліть основні завдання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ молодших підлітків;
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

58. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно провести диспут на тему **«Мої цінності»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання підлітків, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього диспуту, враховуючи психологічні особливості вікового періоду;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до людей, до себе, праці, природи, культури і мистецтва;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

59. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно підготувати програму інтерв'ю з батьками учнів на тему **“Ставлення дітей до домашньої праці”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості методів опитування у педагогічному дослідженні;
- визначте умови ефективного використання інтерв'ю як методу дослідження;
- перерахуйте психологічні аспекти виховання в сім'ї та розкрийте зміст домашньої праці як засобу формування характеру і волі підлітків;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи домашньої праці на особистісний світ підлітків;

- підготуйте програму інтерв'ю з батьками учнів на зазначену тему.

60. Ви є заступником директора закладу загальної середньої освіти з виховної роботи. Вам необхідно розробити проєкт організації і проведення колективної творчої справи (КТС) – відкритий мікрофон для старшокласників на тему: **«Я так думаю... . Я так міг би зробити... »**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте основні особливості та вимоги до такої форми організації виховання;
- опишіть психологічну специфіку спілкування старшокласників з однолітками та дорослими;
- підготуйте проєкт організації і проведення КТС – відкритого мікрофона на зазначену тему.

61. Ви є класоводом 4 класу. Вам необхідно підготувати та провести спортивні змагання на тему **“Козацькому роду нема переводу”**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- охарактеризуйте особливості, етапи підготовки та проведення такого заходу з молодшими школярами, враховуючи специфіку спілкування в дитячому середовищі;
- обґрунтуйте доцільність проведення заходу, виходячи зі специфіки психологічного розвитку учнів 4 класу;
- визначте завдання та зміст народознавчої роботи в школі;
- підготуйте методичну розробку змагань на зазначену тему.

62. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно провести класну годину (форма організації – за Вашим вибором) на тему **«Пізнай себе – і ти пізнаєш світ»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості обраної Вами форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність запропонованої теми;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до свого психічного «Я», враховуючи психологічні особливості цього віку;
- окресліть основні проблемні питання класної години на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку обраної Вами форми організації виховання на класній годині за визначеною темою.

63. Вас призначили керівником методичного об'єднання вчителів іноземних мов. Вам необхідно скласти **план роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов на навчальний рік**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте структуру та складники плану роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов;
- опишіть функції методичної роботи в школі, основні напрями та форми роботи методичних об'єднань вчителів-предметників;
- окресліть основні психологічні аспекти вивчення іноземної мови в молодшому, середньому та старшому підлітковому віці та внесіть відповідні теми до плану роботи методоб'єднання;
- підготуйте план роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов на навчальний рік.

64. Ви – член методичного об'єднання вчителів іноземних мов. Вам необхідно підготувати доповідь на засідання методичного об'єднання на тему **“Засоби реалізації виховних цілей уроку іноземної мови на рівні профільної середньої освіти”**. У зв'язку з цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть функції методичної роботи в школі, основні напрями та форми роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов;
- визначте зміст виховних цілей уроку іноземної мови на рівні профільної повної середньої освіти; обґрунтуйте їх психолого-педагогічну доцільність;
- перерахуйте психологічні аспекти виховання в навчальній діяльності та розкрийте можливі засоби виховної взаємодії учителя і учнів;
- обґрунтуйте доцільність використання навчальних засобів для формування мотивації до вивчення іноземної мови на рівні профільної середньої освіти: поява соціальних мотивів, мотивів досягнення та успіху;
- підготуйте текст доповіді на зазначену тему.

65. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Конфлікт чи толерантність?”** У зв'язку із цим у **письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання старших підлітків, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- визначте основні завдання морального виховання і формування ціннісного ставлення до людей у старшому підлітковому віці;
- з'ясуйте сутність понять «конфлікт» і «толерантність», підберіть питання для осмислення суті конфліктів та виявіть ознаки конструктивного розв'язання конфліктів підлітків;
- визначте джерела та психологічні механізми типових конфліктів між підлітками та побудуйте модель адекватної поведінки старших підлітків у школі;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

66. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно провести **індивідуальну діагностичну бесіду з учнем, у якого є проблеми в навчанні та вихованні. З цією метою в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості індивідуальної бесіди як методу дослідження;
- визначте чинники, що зумовлюють проблеми навчання і виховання особистості: зовнішнє оточення, поведінка, здібності, цінності та переконання, ідентичність, духовність тощо;
- складіть план індивідуальної діагностичної бесіди з учнем, враховуючи окреслені сторони особистісної реалізації в навчальній діяльності;
- визначте можливий психологічний вплив бесіди на подальший розвиток учня.

67. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **«Естетика зовнішнього вигляду»**. З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди, враховуючи психологічні особливості підлітків;
- визначте завдання естетичного виховання підлітків, формування ціннісного ставлення особистості до себе;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

68. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Свобода та відповідальність”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- на основі аналізу підрозділу 5 «Виховання на цінностях» Концепції «Нова українська школа» охарактеризуйте сутність соціально-політичних цінностей, з'ясуйте сутність понять «свобода» та «відповідальність», підберіть питання для осмислення суті цих понять і виявіть їхні смислові особливості у свідомості юнаків;
- обґрунтуйте доцільність цього заходу з урахуванням вікових особливостей становлення особистості учнів;
- визначте завдання правового виховання старших школярів;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

69. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **“Для чого нам потрібно вивчати іноземну мову?”** З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання школярів підліткового віку; визначте, за яких умов вона буде ефективною;
- обґрунтуйте зміст виховної бесіди, спираючись на вікові особливості вивчення іноземної мови учнів підліткового віку;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів на уроках тощо);
- зазначте умови успішної мовної ідентифікації школярів підліткового віку;
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

70. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно провести дискусію на тему **«Вихованість, культура, інтелігентність»**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості дискусії як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми, враховуючи психо-соціальні особливості старшокласників;
- з'ясуйте сутність понять «вихованість», «культура», «інтелігентність»;
- підготуйте анкету з метою вивчення змісту понять «вихованість», «культура», «інтелігентність» у свідомості юнаків;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

71. Ви є класним керівником 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Товаришування. Дружба. Кохання”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості підготовки та проведення диспуту; визначте, за яких умов цей захід буде ефективним;
- визначте зміст статевого виховання старших школярів; враховуючи при цьому поради А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського, І. С. Кона та сучасних педагогів і психологів щодо статевого виховання школярів;
- обґрунтуйте доцільність цієї теми, спираючись на основні психологічні новоутворення підліткового віку;
- з'ясуйте сутність понять “товаришування”, “дружба”, “кохання”, підберіть питання для осмислення суті цих понять і виявіть їхні смислові особливості у свідомості молодших юнаків;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів на уроках тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

72. Ви є членом методичного об'єднання вчителів іноземних мов. Вам необхідно розробити програму педагогічного експерименту з теми: **“Засоби підвищення інтересу школяра до вивчення іноземної мови”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- розкрийте зміст та основні форми організації роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов;
- дайте характеристику педагогічного експерименту. Визначте вимоги до його ефективного проведення;
- дайте психологічне визначення поняття «інтерес» і підберіть відповідні методи дослідження динаміки розвитку цього феномену;
- підготуйте програму педагогічного експерименту на зазначену тему.

73. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **“Учись учитись, щоб уміти трудитись”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди, враховуючи психологічні особливості молодших підлітків;
- визначте завдання розумового та трудового виховання учнів;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

74. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **«Україна від козацьких часів до сьогодні»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди, врахувавши психологічні особливості спілкування в підлітковому віці;
- розкрийте сутність поняття «українська ідентичність»;
- визначте завдання патріотичного виховання учнів, формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до свого соціального «Я»;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

75. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Який я у спілкуванні?”** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення; роль педагога для досягнення ефективності диспуту;

- з'ясуйте смисловий зміст поняття “спілкування” в свідомості особистості молодших юнаків, підберіть питання для осмислення суті спілкування як форми соціальної активності особистості;

- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час особистісної взаємодії тощо);

- опишіть основні складники технології спілкування, якому притаманні, зокрема, дві протилежні тенденції: розширення сфери спілкування та зростаюча індивідуалізація (чітке розмежування характеру взаємин з різними людьми, висока вибірковість і максималістська вимогливість до друзів, а також потреба в індивідуальній дружбі і романтичному коханні);

- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

76. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести **екскурсію до музею**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості екскурсії до музею як форми організації виховання, порядок її підготовки та проведення;

- визначте умови ефективності організації екскурсії;

- продумайте основні очікувані психологічні впливи на пізнавальну сферу та емоційний світ підлітків;

- підготуйте методичну розробку зазначеного заходу.

77. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно провести вікторину на тему «**Державна символіка**». З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості вікторини як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;

- обґрунтуйте доцільність, актуальність обраної теми;

- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до свого соціального «Я», враховуючи психологічні особливості підліткового віку;

- підготуйте методичну розробку вікторини на зазначену тему.

78. Ви є класним керівником 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему “**Ідеал сучасної людини**”. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання;

- з'ясуйте сутність понять «ідеал» і «сучасна людина», підберіть питання для осмислення суті цих понять і виявіть їх смислові особливості у свідомості підлітків;

- визначте відповідність змісту вказаних понять естетичному та культурному рівню учнів;

- опишіть риси, властивості, які є значущими для школярів цього віку. врахуйте те, як підлітками оцінюються можливості всебічного розвитку. Відповідь аргументуйте;

- продумайте і вкажіть напрями подальшого використання рис ідеальної людини для удосконалення особистісного саморозвитку учнів;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

79. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно скласти **програму виховної роботи з конкретною неблагополучною сім'єю** (тип неблагополучної сім'ї – за Вашим вибором). З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть типологію неблагополучних сімей;
- визначте основні завдання закладу загальної середньої освіти, форми та методи спільної роботи з родиною школярів; виявіть ознаки конструктивного розв'язання проблем означеної сім'ї та побудуйте модель її психолого-педагогічного супроводу;
- підготуйте проєкт вашої спільної діяльності зі шкільним психологом з метою психологічної підтримки визначеної Вами сім'ї.

80. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно провести диспут на тему **«Шлях до Європи»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність проведення цього диспуту, враховуючи психологічні особливості дев'ятикласників;
- визначте завдання патріотичного виховання учнів;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

81. Ви є класним керівником 9 класу. Вам необхідно підготувати програму бесіди зі старшокласниками на тему **“Раціональне використання вільного часу учнів”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть емпіричні методи педагогічного дослідження;
- визначте умови ефективного використання педагогічної бесіди як методу психолого-педагогічного дослідження;
- проаналізуйте відповідність теми дослідження психологічним особливостям віку дев'ятикласників;
- з'ясуйте смисловий зміст поняття “вільний час”, підберіть питання для визначення основних інтересів і захоплень учнів;
- підготуйте програму бесіди зі старшокласниками на зазначену тему.

82. Ви класний керівник 10 класу. Вам необхідно провести дискусію на тему **«Колектив починається з мене?»** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості дискусії як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;

- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми, враховуючи психо-соціальні особливості старшокласників;
- визначте завдання класного керівника щодо організації та згуртування класного колективу, етапи його розвитку;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

83. Ви – класний керівник. Вам необхідно розробити **методичні поради батькам щодо ефективної організації домашньої самостійної роботи учнів 6 класу. З цією метою в письмовому вигляді:**

- визначте дидактичні вимоги до організації домашньої самостійної роботи учнів;
- опишіть вікові особливості підлітків та вимоги психогігієни розумової праці школярів;
- підготуйте методичні поради батькам із зазначеної проблеми. Аргументуйте Ваші поради.

84. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно підготувати та провести батьківські збори на тему **“Способи врахування вікових особливостей учнів у сімейному вихованні”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості підготовки та проведення батьківських зборів;
- охарактеризуйте вікові особливості молодших підлітків;
- визначте адаптаційні проблеми п'ятикласників при переході до нових умов навчання на рівні базової середньої освіти;
- запропонуйте програму підготовки та проведення батьківських зборів на зазначену тему.

85. Ви є членом методичного об'єднання вчителів іноземних мов. Вам необхідно підготувати доповідь на засідання методичного об'єднання вчителів іноземних мов на тему **“Засоби реалізації розвивальних цілей уроку іноземної мови”**. З цією метою в письмовому вигляді:

- розкрийте зміст та основні форми організації роботи методичного об'єднання вчителів іноземних мов;
- розкрийте зміст розвивальних цілей уроку на різних етапах шкільного навчання;
- визначте психологічні аспекти виховання в навчальній діяльності та розкрийте можливі засоби виховного впливу на учнів;
- обґрунтуйте доцільність використання навчальних засобів для формування мотивації до вивчення іноземної мови.
- підготуйте текст доповіді на засідання методичного об'єднання вчителів іноземних мов на зазначену тему.

86. Ви є класним керівником 7 класу. Вам необхідно підготувати **дискусію** (тема – за Вашим вибором). З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання; опишіть структуру поетапної підготовки позакласного виховного заходу;
- зазначте враховані Вами вікові особливості мислення підлітків;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час спілкування, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії за визначеною Вами темою.

87. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно скласти **план індивідуальної роботи з учнем, у якого є проблеми в навчальній діяльності**. З цією метою в письмовому вигляді:

- охарактеризуйте типологію навчальних проблем учнів, які перебувають у періоді адаптації до навчання на рівні базової середньої освіти: перехід до нової форми навчання, зміна соціального статусу, психологічні зміни;
- визначте комплекс необхідних методів виховання;
- охарактеризуйте умови, за яких індивідуальна бесіда буде ефективною;
- врахуйте Вашу спільну діяльність зі шкільним психологом з метою психологічної підтримки цього учня.
- підготуйте план індивідуальної роботи з учнем, у якого є проблеми у навчальній діяльності.

88. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести дискусію на тему **“Що означає бути патріотом України?”** З цією метою в письмовому вигляді:

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання; опишіть структуру поетапної її підготовки. Які психологічні особливості учасників педагогічної взаємодії необхідно при цьому врахувати?
- охарактеризуйте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства та держави;
- з’ясуйте смисловий зміст поняття “патріот”, підберіть питання для осмислення суті патріотизму як особистісної якості;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

89. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно провести диспут на тему **«Яка людина заслуговує на повагу інших?»** З цією метою в письмовому вигляді:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього диспуту, враховуючи вікові особливості учнів 8 класу;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до себе, до людей;

- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

90. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести колективну творчу справу (КТС) – літературний вечір на тему **«Поезія невідомих українських поетів»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості колективної творчої справи як технології виховання; охарактеризуйте етапи підготовки та проведення КТС;
- розкрийте специфіку креативності в юнацькому віці;
- визначте шляхи використання літературної спадщини та використання її як засобу особистісного саморозвитку юнаків;
- підготуйте методичну розробку колективної творчої справи – літературного вечора на зазначену тему.

91. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно провести диспут на тему **«Моя Україна, демократична і вільна, я з нею пов’язую долю свою»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього диспуту, враховуючи психосоціальні особливості учнів цього віку;
- визначте завдання патріотичного виховання учнів, формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до свого соціального «Я»;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

92. Ви є класним керівником 8 класу. Вам необхідно підготувати та провести “круглий стіл” на тему **“Сходинки фізичного розвитку”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте сутність «круглого столу» як форми організації виховання;
- опишіть порядок підготовки та проведення «круглого столу»;
- визначте особливості психофізичного розвитку старших підлітків і завдання формування ціннісного ставлення до свого фізичного “Я”;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на фізичні властивості підлітків;
- підготуйте методичну розробку «круглого столу» на зазначену тему.

93. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести колективну творчу справу (КТС) – екскурсію на тему: **«Незнайомі куточки Києва»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості колективної творчої справи як виховної технології;
- охарактеризуйте вікові та психологічні особливості старших підлітків;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи КТС на особистісний світ старших підлітків;
- підготуйте методичну розробку колективної творчої справи (КТС) на зазначену тему.

94. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно провести диспут на тему **«Думка колективу чи думка особистості?»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- визначте особливості психічного і фізичного розвитку старших школярів та завдання морального виховання учнів, формування ціннісного ставлення особистості до свого психічного і соціального «Я»;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

95. Ви є класним керівником 5 класу. Вам необхідно підготувати та провести гру-забаву на тему **“Звичаї, ігри, забави мого краю”**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливість зазначеної форми організації виховання, етапи її підготовки та проведення;
- обґрунтуйте роль гри у діяльності молодших підлітків;
- охарактеризуйте завдання та зміст патріотичного виховання в школі;
- підготуйте методичну розробку гри-забави на зазначену тему.

96. Ви є класним керівником 11 класу. Вам необхідно підготувати і провести дискусію на тему **«Чи готовий я до вибору професії?»** З цією метою **у письмовому вигляді:**

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання школярів та умови ефективності її проведення;
- з'ясуйте етапи профорієнтаційної роботи в школі;
- охарактеризуйте завдання формування у старшокласників здатності до усвідомленого вибору майбутньої професії, розвитку професійно важливих якостей особистості;
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

97. Ви є класним керівником 10 класу. Вам необхідно провести конференцію на тему **«Збережемо наш скарб – рідну мову»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть порядок підготовки та проведення конференції;
- охарактеризуйте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, враховуючи психологічні особливості молодшого юнацького віку;
- розкрийте сутність прояву патріотизму як досконале володіння українською мовою;
- підготуйте методичну розробку конференції на зазначену тему.

98. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно провести бесіду з елементами тестування на тему **«Себе як у дзеркалі я бачу»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання школярів;
- охарактеризуйте завдання формування ціннісного ставлення особистості до себе;
- підготуйте тести з метою вивчення рівня сформованості у зростаючої особистості вміння цінувати себе як носія фізичних, моральних і соціальних сил;
- підготуйте методичну розробку бесіди з елементами тестування на зазначену тему.

99. Ви є класним керівником 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести брейн-ринг на тему **«Мальовнича Україна»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть порядок підготовки та проведення брейн-рингу як форми організації виховання, враховуючи психологічні особливості спілкування в підлітковому віці;
- розкрийте сутність екологічного виховання школярів;
- охарактеризуйте завдання формування у старшому підлітковому віці ціннісного ставлення особистості до природи;
- підготуйте методичну розробку брейн-рингу на зазначену тему.

100. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно провести прес-конференцію на тему **«Лідер ХХІ сторіччя: соціально-психологічний портрет»**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливості прес-конференції як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- охарактеризуйте лідерство як соціально-психологічний феномен;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до людей, до себе;
- окресліть основні проблемні питання прес-конференції на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку прес-конференції на зазначену тему.

101. Ви є класним керівником 5 класу. Вам необхідно підготувати та провести бесіду на тему «**Шануймо старших**». З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання школярів;
- охарактеризуйте завдання формування ціннісного ставлення особистості до людей;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

102. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно підготувати та провести **виховний захід з метою формування в учнів дисциплінованості** (форма організації та тема – за Вашим вибором). З цією метою **в письмовому вигляді**:

- обґрунтуйте доцільність обраної Вами форми організації виховання та теми заходу;
- опишіть етапи її підготовки та проведення;
- охарактеризуйте здатність підлітків до рефлексії та самоконтролю;
- підготуйте методичну розробку обраного Вами виховного заходу.

103. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно провести дискусію на тему «**Культура людини. Яка вона?**» З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- визначте завдання морального та естетичного виховання підлітків з урахуванням психологічних особливостей підлітків у комунікативній взаємодії;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

104. Ви є класним керівником 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему “**Як стати інтелігентною людиною?**” З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання, умови ефективності, порядок підготовки та проведення;
- дайте визначення поняття «інтелігент» у філософському та психологічному значенні;
- підготуйте анкетування з метою вивчення змісту поняття «інтелігентна людина» у свідомості учнів і визначення особливостей розвитку особистісної ідентичності юнаків;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

105. Ви – класний керівник 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести профорієнтаційну бесіду на тему **“Як бути затребуваним у своїй професії ?”** З цією метою **в письмовому вигляді:**

- опишіть особливості бесіди як форми організації виховання старших школярів, порядок її підготовки та проведення;
- визначте основні структурні компоненти системи профорієнтаційної роботи, врахуйте особливості професійного самовизначення як психологічного новоутворення на межі підліткового віку та ранньої юності;
- дайте характеристику місця професійного самовизначення в структурі особистості старшокласників;
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

106. Ви є класним керівником 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Про смаки не сперечаються?”** З цією метою **в письмовому вигляді:**

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність проведення цього диспуту (інтерес, актуальність для цього віку, попередня робота з метою зацікавлення учнів);
- підготуйте оптимальний підбір фактів та явищ різних напрямів моди, визначте проблемні питання для осмислення та обговорення, які вводять учасників диспуту в «проблемне поле»;
- опишіть стереотипізацію як механізм сприймання і розуміння людьми один одного в юнацькому віці;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

107. Ви – член методичного об'єднання класних керівників. Вам необхідно підготувати доповідь на засідання методичного об'єднання класних керівників на тему **“Шляхи забезпечення гармонійного і всебічного розвитку старшокласників у позакласній виховній роботі”**. З цією метою **в письмовому вигляді:**

- розкрийте зміст та основні форми роботи методичного об'єднання класних керівників;
- з'ясуйте сутність змісту і структури поняття «гармонійний і всебічний розвиток особистості»;
- розкрийте характерологічні проблеми сучасних підлітків (за Бондаренко А. Ф. Основи психології : учебник для студентов гуманитарных вузов. Киев : Освіта України, 2009. 328 с.);
- підготуйте текст доповіді на зазначену тему, в якій визначте найбільш важливі проблеми розвитку у підлітковому віці, окресліть відповідні форми організації позакласної виховної роботи;
- сконцентруйте визначені проблеми та шляхи виховної роботи у підготовленому рішенні методичного об'єднання класних керівників;

- підготуйте текст доповіді на засідання методичного об'єднання класних керівників на зазначену тему.

108. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно підготувати і провести виховний захід на тему **“Минуле вчить живих”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте доцільну форму організації виховного заходу, опишіть її особливості та порядок підготовки і проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми з урахуванням вікових особливостей підлітків;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства, до держави в підлітковому віці;
- підготуйте методичну розробку виховного заходу визначеної Вами форми організації на зазначену тему.

109. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно провести дискусію на тему **«Політична культура. Якою вона повинна бути?»** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості дискусії як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї дискусії, враховуючи психологічні особливості стадії дорослішання;
- на основі аналізу підрозділу 5 «Виховання на цінностях» Концепції «Нова українська школа» охарактеризуйте сутність соціально-політичних цінностей;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до людей, до свого соціального «Я»;
- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

110. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно підготувати і провести **ранок** (тема ранку – за Вашим вибором). З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості ранку як форми організації виховання школярів молодшого підліткового віку;
- визначте вікові особливості школярів молодшого підліткового віку, які варто враховувати, організовуючи виховну роботу; обґрунтуйте вибір Вами теми ранку;
- окресліть основні завдання ранку на основі попередньої роботи;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ школярів підліткового віку;
- підготуйте методичну розробку ранку на визначену Вами тему.

111. Ви – член методичного об'єднання вчителів іноземних мов. Вам необхідно підготувати доповідь на засідання методичного об'єднання вчителів іноземних мов на тему **“Засоби реалізації розвивальних цілей уроку іноземної мови на рівні профільної середньої освіти”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть функції методичної роботи в закладі загальної середньої освіти, основні напрями та форми роботи методичного об'єднання вчителів іноземної мови;
- визначте зміст розвивальних цілей уроку іноземної мови на рівні профільної середньої освіти; обґрунтуйте їх психолого-педагогічну доцільність;
- назвіть психологічні аспекти розумового розвитку в навчальній діяльності та розкрийте можливі засоби виховного впливу на учнів;
- обґрунтуйте доцільність використання навчальних засобів для формування мотивації до вивчення іноземної мови на рівні профільної середньої освіти: поява соціальних мотивів, мотивів досягнення та успіху;
- підготуйте текст доповіді на засідання методичного об'єднання вчителів іноземних мов на зазначену тему.

112. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно провести колективну творчу справу у формі «відкритого мікрофона» на тему **«Якби я був політиком...»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості колективної творчої справи (КТС) як виховної технології, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї теми, враховуючи гендерні особливості старшокласників;
- на основі аналізу підрозділу 5 «Виховання на цінностях» Концепції «Нова українська школа» охарактеризуйте зміст соціально-політичних цінностей;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до людей, до свого соціального «Я»;
- окресліть основні проблемні питання заходу на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку колективної творчої справи – «відкритого мікрофона» на зазначену тему та план її презентації.

113. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно провести дискусію на тему **«Чи може кожен бути успішним?»** З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості дискусії як форми організації виховання старших школярів, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї дискусії, спираючись на особливості ціннісно-сміслових орієнтацій сучасної молоді;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до себе;

- окресліть основні проблемні питання дискусії на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку дискусії на зазначену тему.

114. Ви є класним керівником 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести круглий стіл на тему **“Освіта – крок до успішного майбутнього”**. У зв’язку з цим **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості круглого столу як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення; роль педагога для досягнення ефективності круглого столу;
- опишіть особливості учіння як провідного виду діяльності в ранньому юнацькому віці у соціалізації та індивідуалізації особистості;
- обґрунтуйте доцільність використання круглого столу для формування мотивації до навчання учнів 10 класу: поява соціальних мотивів, мотивів досягнення та успіху;
- визначте зміст попередньої роботи для проведення круглого столу: перелік проблемних питань, проведення анкетування з метою первинної орієнтації у мотивації навчання;
- визначте орієнтовні оцінні ставлення до навчання, що будуть вироблені в ході круглого столу;
- підготуйте методичну розробку круглого столу на зазначену тему.

115. Ви – класний керівник 8 класу. Вам необхідно підготувати і провести виховний захід на тему **“Хочеш змінити світ? Почни з головного – почни з себе”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте доцільну форму організації виховання, опишіть її особливості та порядок підготовки і проведення;
- опишіть вікові особливості старших підлітків, визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до себе в старшому підлітковому віці;
- підготуйте методичну розробку виховного заходу визначеної Вами форми організації на зазначену тему.

116. Ви – класний керівник 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Чи патріотизм – нагальна потреба України й кожного українця?”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості диспуту як форми організації виховання; опишіть структуру поетапної його підготовки;
- охарактеризуйте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства та держави;
- з’ясуйте смисловий зміст понять «патріот», «патріотизм», підберіть питання для осмислення суті патріотизму як особистісної якості;
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

117. Ви є класним керівником 9 класу. Вам необхідно підготувати та провести “круглий стіл” на тему **“Без правової культури немає правової держави”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості «круглого столу» як форми організації виховання старших школярів, порядок його підготовки та проведення;
- з’ясуйте сутність понять «право», «правова культура»; підберіть питання для осмислення суті цих понять і виявіть їхні смислові особливості у свідомості юнаків;
- обґрунтуйте доцільність цього заходу з урахуванням вікових особливостей становлення особистості учнів;
- визначте завдання правового виховання старших школярів;
- підготуйте методичну розробку «круглого столу» на зазначену тему.

118. Ви є класним керівником 10 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Будувати життя чи пристосовуватися до обставин?”**. У зв’язку з цим **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього диспуту;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до людей, до свого соціального «Я»;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

119. Ви – класний керівник 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести **читацьку конференцію** (тема – за Вашим вибором). З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості читацької конференції як форми організації виховання, визначте умови її ефективності, етапи підготовки та проведення;
- визначте, які вікові та психологічні особливості молодшого юнацького віку варто врахувати, готуючи читацьку конференцію;
- підготуйте методичну розробку читацької конференції за визначеною Вами темою.

120. Ви – класовод 4 класу. Вам необхідно підготувати та провести **спортивні змагання** на тему **“Мама, тато та я – дружна сім’я”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості спортивних змагань як форми організації виховання, визначте умови їх ефективності, етапи підготовки та проведення;
- визначте, які вікові та психологічні особливості молодших школярів варто врахувати, готуючи спортивні змагання;

- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до свого фізичного “Я” у сімейному та шкільному вихованні; передбачте способи залучення батьків і дітей до підготовки змагань;
- підготуйте методичну розробку спортивних змагань на зазначену тему.

121. Ви є класним керівником 11 класу. Вам необхідно підготувати та провести диспут на тему **“Моя громадянська позиція”**. У зв’язку з цим **в письмовому вигляді**:

- опишіть особливості диспуту як форми організації виховання старших школярів, умови його ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цього диспуту;
- з’ясуйте смисловий зміст понять «позиція», «громадянська позиція» у свідомості особистості юнаків, підберіть питання для осмислення суті громадянської позиції як форми соціальної активності особистості ;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, до людей, до свого соціального «Я»; обґрунтуйте умови формування соціального «Я» особистості;
- окресліть основні проблемні питання диспуту на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку диспуту на зазначену тему.

122. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно провести колективну творчу справу (КТС) на тему **«Хрестоматія моральних цінностей людства»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості КТС як технології виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї КТС;
- визначте особливості морального виховання та розумового розвитку учнів підліткового віку; сформулюйте завдання морального та розумового виховання учнів;
- підготуйте методичну розробку КТС на зазначену тему.

123. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему **“Мова – то серце народу”**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди, враховуючи психологічні особливості шестикласників;
- розкрийте сутність прояву патріотизму у досконалому володінні українською мовою;
- визначте завдання формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави, враховуючи психологічні особливості підлітків;

- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз стану володіння українською мовою, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

124. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно підготувати та провести **літературно-музичне свято** на тему «**Україно, соборна державо, сонценосна колиско моя...**». З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості літературно-музичного свята як форми організації виховання. Опишіть структуру (етапи) підготовки цього заходу, запропонуйте шляхи залучення школярів до його підготовки та проведення;
- розкрийте основні завдання національно-патріотичного та естетичного виховання на різних етапах шкільного навчання;
- охарактеризуйте психологічні умови для самореалізації учнів у різних видах естетичної діяльності: обговорення проблем творчості, визначення відповідності їх віку учнів, можливість вияву власних думок і почуттів;
- підготуйте методичну розробку літературно-музичного свята на зазначену тему.

125. Ви – класний керівник 7 класу. Вам необхідно підготувати та провести **бесіду** на тему «**Ваш світлий подвиг незабутній**». З цією метою **в письмовому вигляді**:

- охарактеризуйте особливості бесіди як форми організації виховання;
- обґрунтуйте актуальність запропонованої теми;
- визначте завдання національно-патріотичного виховання учнів;
- визначте вікові характеристики підлітків, які варто врахувати при підготовці бесіди;
- продумайте основні очікувані психологічні впливи на особистісний світ підлітків;
- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час особистісної взаємодії тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

126. Ви – класний керівник 5 класу. Вам необхідно провести бесіду на тему «**Ми діти твої, Україно**». З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості бесіди як форми організації виховання підлітків, умови її ефективності, порядок підготовки та проведення;
- обґрунтуйте доцільність, актуальність цієї бесіди, враховуючи психологічні особливості п'ятикласників;
- визначте завдання національно-патріотичного виховання учнів;

- окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (спостереження, аналіз поведінки учнів під час особистісної взаємодії, анкетування тощо);
- підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

**Перелік форм організації
виховної, методичної роботи, спільної роботи закладу загальної середньої освіти і сім'ї та органів управління закладом загальної середньої освіти, які пропонуються студентам-випускникам для підготовки методичних розробок за зазначеними в екзаменаційних білетах темами**

- *Форми організації виховання:*
  - бесіда;
  - дискусія;
  - диспут;
  - «круглий стіл»;
  - культпохід до театру;
  - читацька конференція;
  - вікторина;
  - конкурс;
  - КВК;
  - класна година;
  - колективна творча справа (КТС);
  - брейн-ринг;
  - екскурсія;
  - туристичний похід;
  - спортивні змагання;
  - гра-забава;
  - ранок;
  - літературний вечір;
  - літературно-музичне свято.
- *Форми спільної роботи закладу загальної середньої освіти і сім'ї:*
  - батьківські збори;
  - батьківський лекторій.
- *Форми організації методичної роботи в закладі загальної середньої освіти:*
  - методичне об'єднання вчителів української мови і літератури;
  - методичне об'єднання класних керівників.
- *Орган управління закладом загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО):*
  - педагогічна рада ЗЗСО.

Вимоги до оформлення кваліфікаційного завдання № 2

Виконане кваліфікаційне завдання має містити два складники:

- **теоретичний** (письмове обґрунтування проблеми кваліфікаційного завдання, особливостей запропонованих форм організації чи методів виховання, їх змісту, актуальності, доцільності вибору саме такого професійного розв'язання завдання, відповідності темі проекту та віковим особливостям школярів, врахування можливості активної участі учнів в обраному заході).

Кваліфікаційна робота має окремим пунктом містити відповідь на психологічний складник завдання;

- **практичний**, який реалізується у вигляді **письмової** методичної розробки виховного заходу, технології здійснення проекту.

Методична розробка виховного заходу має містити:

- загальну характеристику виховного заходу (тема, виховна мета, форма, форма організації, місце проведення, тривалість, оформлення виховного заходу, обладнання (наочність, зокрема мультимедійні засоби);

- опис підготовчого етапу виховного заходу;

- сценарій виховного заходу.

Вимоги до методичної розробки виховного заходу визначені зокрема в навчальному посібнику «Педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) / Укл. : Соловей М. І., Ніколаєва С. Ю., Кудіна В. В. та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2020. С. 87.

Список використаної літератури; посилання на неї в тексті даються як у теоретичній, так і в практичній частині кваліфікаційного завдання.

*Кваліфікаційне завдання виконується **письмово**, обсяг – не більше 7 сторінок друкованого тексту (формат А4, шрифт 14 – Times New Roman). Наявність списку використаної літератури та посилань на неї в тексті роботи **обов'язкова**.*

На титульному аркуші кваліфікаційного завдання зазначається його назва, клас, в якому пропонується проводити захід, прізвище, ім'я, по батькові студента, група, факультет, рік виконання завдання *Зразок титульної сторінки кваліфікаційного завдання подано у Додатку Б. Виконане кваліфікаційне завдання засвідчується підписом студента-виконавця (якщо іспит проводиться в режимі офлайн).*

Завдання виконується українською мовою.

2.3.3 Критерії оцінювання кожного з кваліфікаційних завдань

Кваліфікаційні завдання розроблені на основі чинних навчальних програм з педагогіки, психології та методики навчання іноземних мов і мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовленості студента-випускника до педагогічної професії.

Кожний студент має виконати два кваліфікаційних завдання, що моделюють його діяльність як вчителя іноземної мови та класного керівника.

Максимальна кількість балів за виконання і захист двох кваліфікаційних завдань становить **100 балів**, з них **55 балів** – за перше кваліфікаційне завдання та **45 балів** – за друге кваліфікаційне завдання.

Максимальна кількість балів за виконання і захист першого кваліфікаційного завдання становить **55 балів** (за чотири складники завдання разом; з них за перший складник завдання – **10 балів**, за другий складник завдання – **20 балів**, за третій, психологічний, складник завдання – **15 балів**, за четвертий складник завдання – **10 балів**).

Перше кваліфікаційне завдання оцінюється за такими критеріями:

№ з/п	Критерії	Макс. кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1.	Відповідність теоретичної підготовки з зазначеної методичної проблеми вимогам програми	10	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає повністю; – відповідає неповністю; – має суттєві недоліки; – не відповідає; – відповідність відсутня. 	<p>9 – 10</p> <p>7 – 8</p> <p>6</p> <p>1 – 5</p> <p>0</p>
2.	Повнота, обґрунтованість, правильність оформлення і самостійність підготовки плану-конспекту уроку і запропонованих методичних рішень: <ul style="list-style-type: none"> - визначення цілей уроку; - укладання фрагменту уроку, який передбачає використання доцільної та якісно підготовленої наочності та мультимедійних засобів; - усного теоретичного обґрунтування; - самостійність виконання роботи 	20	<ul style="list-style-type: none"> – повно, обґрунтовано, правильно та самостійно; – недостатньо повно, але обґрунтовано, правильно, самостійно; – неповно, необґрунтовано, із суттєвими недоліками, але самостійно; – не самостійно (списано) або не відповідає поставленому завданню; – відповідь відсутня. 	<p>18 – 20</p> <p>15 – 17</p> <p>12 – 14</p> <p>1 – 11</p> <p>0</p>
3.	Правильність виконання психологічного компонента кваліфікаційного завдання	15	<ul style="list-style-type: none"> – виконано повністю, правильно; – виконано коректно, але із незначними недоліками; 	<p>14 – 15</p> <p>11 – 13</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – виконано з суттєвими недоліками, неправильно; – виконано не самостійно (списано), або не відповідає поставленому завданню; – відповідь відсутня. 	<p style="text-align: center;">9 – 10</p> <p style="text-align: center;">1 – 8</p> <p style="text-align: center;">0</p>
4.	Якість усної (з використанням мультимедійних засобів) презентації плану-конспекту уроку та відповідей на запитання голови і членів Екзаменаційної комісії	10	<ul style="list-style-type: none"> – презентація якісна, відповіді на запитання повні, послідовні, логічні; – презентація має незначні недоліки, відповіді на запитання недостатньо повні, однак послідовні, логічні; – презентація має суттєві недоліки, відповіді на запитання фрагментарні, слабо демонструють обізнаність студента з теми; – презентація неякісна, незадовільна, відповіді на запитання некоректні, неповні; – відповідь відсутня. 	<p style="text-align: center;">9 – 10</p> <p style="text-align: center;">7 – 8</p> <p style="text-align: center;">6</p> <p style="text-align: center;">1 – 5</p> <p style="text-align: center;">0</p>
	Разом	55		

Друге кваліфікаційне завдання оцінюється за такими критеріями:

Складники оцінювання	Критерії і шкала оцінювання	
	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
<p>1. Ґрунтовне знання теоретичних засад виховання</p> <p>2. Змістова та методична правильність, точність виконання завдання</p>	<p>У кваліфікаційному завданні (проекті на задану тему) представлено його теоретичне обґрунтування та технологію практичної реалізації; дотримано необхідних структурних складників проекту, включаючи список використаної літератури.</p> <p>Визначені особливості, зміст, запропоновані форми організації, методи та засоби виховного впливу повністю відповідають поставленому завданню (темі) та сформульованим цілям.</p> <p>Заплановано, і продемонстровано використання доцільних наочних засобів виховання, зокрема мультимедійних, включаючи й самостійно виготовлені.</p>	27 – 30

	<p>Презентація проєкту виявляє творчий потенціал його автора; студент швидко і правильно реагує на запитання голови та членів Екзаменаційної комісії, здатний обґрунтувати вибір власних професійних рішень, довести їх доцільність та оптимальність.</p>	
	<p>Кваліфікаційне завдання (проєкту на задану тему) в основному виконане педагогічно та технологічно грамотно, з урахуванням педагогічних та психологічних особливостей виховного процесу відповідно до віку школярів, однак є незначні недоліки в дотриманні визначених вимог: помилки в теоретичному обґрунтуванні проблеми або розробці технології реалізації виховного заходу.</p> <p>Цілі, визначені в методичній розробці виховного заходу (проєкту на задану тему), його зміст, запропоновані форми організації, методи та засоби виховання в основному відповідають поставленому завданню.</p> <p>Заплановано використання доцільних наочних засобів виховання, зокрема мультимедійних, включаючи й самостійно виготовлені.</p> <p>Студент грамотно будує презентацію проєкту, адекватно реагує на запитання голови та членів екзаменаційної комісії, однак недостатньо впевнений в обґрунтуванні обраних професійних рішень.</p>	<p>22 – 26</p>
	<p>Кваліфікаційне завдання (проєкт на задану тему) виконане зі значним недотриманням визначених вимог: є суттєві зауваження до теоретичного обґрунтування особливостей педагогічного явища або до практичної частини проєкту. Кваліфікаційне завдання (проєкт на задану тему) містить помилки як у визначенні особливостей форм організації, методів виховання, так і у визначенні етапів практичної реалізації проєкту.</p> <p>Є суттєва невідповідність між змістом, формою організації, методами, засобами виховання і виховним завданням, його метою.</p> <p>Заплановано використання наочних засобів виховання, зокрема мультимедійних, але методика їх використання не є раціональною.</p> <p>Студент загалом грамотно будує презентацію проєкту, однак помиляється, відповідаючи на запитання голови та членів екзаменаційної комісії, виявляє невпевненість, демонструє труднощі в обранні ним професійних рішень, недостатню обізнаність у теорії завдання.</p>	<p>20 – 21</p>

	Представлений проєкт виконаний з суттєвими порушеннями вимог до його розробки і оформлення (відсутнє теоретичне обґрунтування або практична частина виконана без дотримання технологічної послідовності).	18 – 19
	Цілі та зміст представленого кваліфікаційного завдання (проєкту на задану тему) не відповідають поставленому завданню. Не заплановано використання наочних засобів виховання, зокрема мультимедійних. Студент не здатний грамотно побудувати презентацію проєкту, не знає теорії питання, не може обґрунтувати вибір власних професійних рішень, адекватність їх поставленому завданню.	1 – 17
	Студент не виконав кваліфікаційне завдання.	0
3. Правильність виконання психологічного компонента кваліфікаційного завдання	Продемонстровано вичерпне знання психологічного матеріалу, адекватного екзаменаційному завданню. Запропоновані способи дій (прийоми або рекомендації) вчителя є коректними і відбивають наукові принципи організації його професійної діяльності.	13 – 15
	Продемонстровано достатньо повне знання психологічного матеріалу, адекватного екзаменаційному завданню. Запропоновані способи професійних дій (прийомів або рекомендацій) вчителя є припустимими.	11 – 12
	Продемонстровано фрагментарне володіння теоретичним матеріалом з психології. Запропоновані способи професійних дій (прийомів або рекомендацій) вчителя є частково вірними або невірними.	9 – 10
	Продемонстровано відсутність теоретичних знань з психології та нездатність запропонувати професійно вірні дії (прийоми або рекомендації) вчителя.	1 – 8
	Студент не виконав психологічний складник кваліфікаційного завдання.	0

Максимальна кількість балів за виконання другого кваліфікаційного завдання становить **45 балів** (за три складники завдання разом; **з них**: за перший і другий складники завдання – до **30 балів**; за третій, психологічний, складник завдання – **15 балів**).

2.4 КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТА НА АТЕСТАЦІЙНОМУ ІСПИТІ

Складниками підсумкового оцінювання є:

- оцінка в балах за виконання першого кваліфікаційного завдання;
- оцінка в балах за виконання другого кваліфікаційного завдання.

На Атестаційному іспиті оцінювання рівня результатів навчання студента з психології, педагогіки і методики навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти здійснюється за відповідною кількістю балів за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і 4-бальною шкалою. Отримана оцінка в балах є сумою оцінок у балах за виконання першого і другого кваліфікаційних завдань (наприклад, на Атестаційному іспиті студент отримав такі оцінки в балах: оцінку в балах за виконання першого кваліфікаційного завдання – **47**, оцінку в балах за виконання другого кваліфікаційного завдання – **45**, разом – **92**. За шкалою оцінювання: ЄКТС – **A**, 4-бальною – «**відмінно**»).

Шкала оцінювання: 4-бальна та ЄКТС

Оцінка в балах за виконанні перше і друге кваліфікаційні завдання	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-бальною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	F	Незадовільно

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні іспиту, приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голови ЕК є вирішальним.

2.5 ЗРАЗКИ БІЛЕТІВ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Білет ...

1. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної лексичної компетентності в учнів закладів загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної лексичної компетентності в учнів, що опановують рівень базової середньої освіти;

- розробити план-конспект уроку англійської мови для 9 класу за темою «Career Magic» (Несвіт А. М. Англійська мова (9 рік навчання) = English (Year 9) : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Генеза, 2017. Unit 7. Lessons 3–4. С. 169-174), у якому необхідно:

- ✓ визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
- ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з ознайомлення учнів з лексичними одиницями (див. впр. 2, с. 170), використавши тестове завдання перехресного вибору;
- ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної лексичної компетентності в учнів що опановують рівень базової середньої освіти;

- врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатньо розвинутою слуховою пам'яттю;

- правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі та підготувати його усну презентацію.

2. Ви є класним керівником 6 класу. Вам необхідно підготувати та провести **виховний захід з метою формування в учнів дисциплінованості** (форма організації та тема – за Вашим вибором). З цією метою в **письмовому вигляді**:

- обґрунтуйте доцільність обраної Вами форми організації виховання, опишіть етапи її підготовки та проведення;
- охарактеризуйте здатність підлітків до рефлексії та самоконтролю;
- підготуйте методичну розробку обраного Вами виховного заходу.

Кваліфікаційні завдання виконуються у друкованому вигляді (формат А4, шрифт 14 – Times New Roman). Наявність списку використаної літератури та посилань на неї в тексті роботи обов'язкова.

Виконані кваліфікаційні завдання засвідчуються підписом студента-виконавця (якщо іспит проводиться в режимі офлайн).

Білет ...

1. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасної методики навчання техніки письма іноземною мовою в закладах загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної компетентності у техніці письма в учнів, що опановують рівень початкової освіти;

- розробити план-конспект уроку іспанської мови для 1 класу за темою «El tiempo» (Валерій Редько, Валентина Береславська. Español: підручн. для 1 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ, Генеза, 2018. Unidad 6. Lección 4. С. 64-65), в якому необхідно:

- ✓ сформулювати практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
- ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з навчання техніки письма, використавши ігрові вправи;
- ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності у техніці письма в учнів, що опановують рівень початкової освіти;
  - врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатньо розвиненою зоровою пам'яттю;
  - правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі та підготувати його усну презентацію.

2. Вас призначили відповідальним за проведення виховного заходу в школі. Вам необхідно підготувати та провести **літературний вечір** на тему **«Безсмертним духом скрипаля (знайомство з творчістю Ліни Костенко)»**. З цією метою **в письмовому вигляді**:

- визначте особливості літературного вечора як форми організації виховання. Опишіть структуру (етапи) підготовки цього заходу, визначте його тему, запропонуйте шляхи залучення школярів до його підготовки та проведення;
- розкрийте основні завдання естетичного виховання на різних рівнях шкільного навчання;
- охарактеризуйте психологічні умови для самореалізації учнів у різних видах естетичної діяльності: обговорення проблем творчості, визначення відповідності їх віку учнів, можливість вираження власних думок і почуттів;
- підготуйте методичну розробку літературного вечора на зазначену тему.

Кваліфікаційні завдання виконуються у друкованому вигляді (формат А4, шрифт 14 – Times New Roman). Наявність списку використаної літератури та посилань на неї в тексті роботи обов'язкова.

Виконані кваліфікаційні завдання засвідчуються підписом студента-виконавця (якщо іспит проводиться в режимі офлайн).

Білет ...

1. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів закладів загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши види аудіювання, вимоги до текстів для читання та етапи формування іншомовної компетентності в читанні учнів на рівні базової середньої освіти;
- розробити план-конспект уроку німецької мови для 7 класу за темою 8.2 «Der Wandertag War Klasse!» (Горбач Л. В. Німецька мова для спеціал. шк. з поглибл. вивч. нім. мови : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. В. Горбач, Г. Ю. Трінька. Київ : Генеза, 2016. С. 210-213), у якому необхідно:

- ✓ визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
- ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з навчання читання тексту (див. вправа 2, С. 211), використавши тест з вільно конструйованою відповіддю для контролю розуміння учнями тексту для читання;
- ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності в читанні учнів на рівні базової середньої освіти;
  - врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатнім рівнем інтересу до теми повідомлення;
  - правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі та підготувати його усну презентацію.

*2. Ви – класний керівник 6 класу. Вам необхідно скласти **план індивідуальної роботи з учнем, у якого є проблеми в навчальній діяльності. З цією метою в письмовому вигляді:***

- охарактеризуйте типологію навчальних проблем учнів;
- визначте комплекс необхідних методів виховання;
- охарактеризуйте умови, за яких індивідуальна бесіда буде ефективною;
- врахуйте Вашу спільну діяльність зі шкільним психологом з метою психологічної підтримки цього учня.
- підготуйте план індивідуальної роботи з учнем, у якого є проблеми у навчальній діяльності.

Кваліфікаційні завдання виконуються у друкованому вигляді (формат А4, шрифт 14 – Times New Roman). Наявність списку використаної літератури та посилань на неї в тексті роботи обов'язкова.

Виконані кваліфікаційні завдання засвідчуються підписом студента-виконавця (якщо іспит проводиться в режимі офлайн).

Білет ...

1. Ви – учасник конкурсу «Учитель року», який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в читанні учнів закладів загальної середньої освіти. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши етапи роботи з текстом для читання, вправи для формування іншомовної компетентності в читанні учнів, що опановують рівень базової середньої освіти;
- розробити план-конспект уроку французької мови для 9 класу за темою «Des jeunes en France» (Клименко Юрій. Французька мова (5 рік навчання): підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закладів / Ю. М. Клименко. Київ : Методика Паблішинг, 2017. С. 18-20), у якому необхідно:
  - ✓ визначити практичні, розвивальну, освітню та виховну цілі уроку;
  - ✓ передбачити укладання фрагменту уроку з навчання ознайомлювального читання (текст «Un passé douloureux», С. 18),

- використавши тестові завдання множинного вибору для контролю розуміння учнями прочитаного тексту;
- ✓ підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності в читанні учнів, що опановують рівень базової середньої освіти;
  - врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатнім рівнем усвідомлення потреби вивчати іноземну мову;
  - правильно оформити план-конспект уроку в письмовій формі та підготувати його усну презентацію.

2. Ви – класовод 4 класу. Вам необхідно підготувати та провести колективну творчу справу (КТС) на тему «**Майстерня саморобкіна**». У зв'язку з цим у письмовому вигляді:

- опишіть особливості КТС як технології виховання, умови ефективності, порядок її підготовки та проведення;
- обґрунтуйте відповідність вказаної технології виховання віковим і психологічним особливостям учнів 4 класу;
- визначте особливості завдань і змісту виховання ціннісного ставлення особистості молодшого школяра до праці, до краси, врахуйте вікові особливості молодших школярів;
- підготуйте методичну розробку КТС на зазначену тему;

Кваліфікаційні завдання виконуються у друкованому вигляді (формат А4, шрифт 14 – Times New Roman). Наявність списку використаної літератури та посилань на неї в тексті роботи обов'язкова.

Виконані кваліфікаційні завдання засвідчуються підписом студента-виконавця (Якщо іспит проводиться в режимі офлайн).

3. ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ, МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ / НІМЕЦЬКОЇ / ФРАНЦУЗЬКОЇ / ІСПАНСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

3.1 ПРОГРАМА З ПСИХОЛОГІЇ

3.1.1 Загальна психологія

- Історія розвитку і сучасний стан психології:
  - визначення психології як науки;
  - основні етапи історії психології;
  - рефлексорна природа психічного, мозок і психіка;
  - структура свідомості та її психологічні характеристики;
  - свідоме та несвідоме;

- структура психологічної науки;
- аналіз основних напрямів сучасної психології;
- методи психології.

■ Проблема відчуттів та сприймань. Види відчуттів. Пороги чутливості. Види сприймань. Властивості сприймань. Порівняльна характеристика відчуттів і сприймань:

- поняття про відчуття та сприймання;
- класифікація відчуттів і сприймань;
- властивість відчуттів і сприймань, пороги чутливості;
- закономірності відчуттів;
- спостереження і спостережливість.

■ Проблема пам'яті та її процесів. Основні теорії пам'яті. Характеристика видів пам'яті:

- поняття про пам'ять, основні теорії пам'яті;
- види пам'яті;
- характеристика процесів пам'яті;
- запам'ятовування та його різновиди;
- відтворення, забування і збереження;
- індивідуальні особливості пам'яті.

■ Взаємозв'язок мислення і мовлення. Види та форми мислення. Мислительні операції. Функції і види мовлення:

- поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності;
- розумові дії та мислительні операції;
- мислення і мовлення, їх взаємозв'язок;
- форми мислення;
- види мислення та його індивідуальні відмінності;
- мислення і розв'язання завдань;
- поняття про мовлення, його зв'язок з психічними явищами;
- функції і види мовлення;
- індивідуальні особливості мовлення.

■ Поняття про уяву і увагу. Уява і творчість як суспільна і психологічна категорія. Шляхи створення образів уяви. Увага – необхідна внутрішня умова психічної діяльності людини. Види та властивості уваги:

- поняття про уяву, її соціальна природа;
- види уяви, їх характеристика;
- роль фантазії в художній і науковій творчості;
- мрія та практична діяльність;
- роль уяви в ігровій діяльності дітей;
- поняття про увагу;
- розвиток уваги у школярів та виховання уважності.

■ Емоційно-вольова сфера особистості. Характеристика емоційних станів. Вищі почуття, їх види та прояви. Форми переживання почуттів. Поняття про волю. Вольовий акт і його структура. Вольові якості особистості: поняття про емоції та почуття;

- фізіологічні механізми емоцій і почуттів;
- роль почуттів у практичній та пізнавальній діяльності;
- форми переживання емоцій і почуттів;
- види почуттів та особистість;
- формування емоцій і почуттів у дітей різного віку;
- поняття про волю;
- структура простого і складного вольового акту;
- характеристика вольових якостей особистості, розвиток та їх формування у дітей різного віку.

■ Проблема активності і діяльності в психології. Потреби як джерело активності. Інтеріоризація та екстеріоризація. Структура діяльності, її види, структура та взаємодія навичок, виникнення вмінь:

- поняття активності в психології;
- потреби як джерело активності;
- перетворення зовнішньої предметної дії у внутрішній план (інтеріоризація);
- структура діяльності;
- навички, вміння, звички та їх роль у поведінці людини;
- основні види діяльності.

■ Індивідуально-психологічні властивості особистості. Поняття про темперамент, характер, здібності. Формування характеру і шляхи його виховання. Умови розвитку здібностей у дітей:

- типи темпераменту та їх психологічна характеристика;
- стратегія вихователя щодо школярів з різним темпераментом;
- структура характеру;
- риси характеру та закономірна залежність між ними;
- характер, темперамент і здібності – загальне та індивідуальне;
- характер як результат виховання;
- задатки та здібності;
- структура здібностей;
- рівні розвитку здібностей, їх формування.

■ Проблема особистості. Індивід, індивідуальність, особистість. Особистість – продукт суспільного розвитку. Теорії особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості, її потреби і мотиви. Самосвідомість:

- поняття про особистість у психології;
- основні теорії особистості;
- спрямованість особистості, її мотиваційна сфера;

- рушійні сили психічного розвитку особистості;
- структура особистості;
- самосвідомість особистості.

Основні психологічні вміння

Гностичні:

- здобувати знання із загальної психології і знайомити з ними учнів;
- аналізувати процес становлення психології як науки;
- характеризувати розвиток уявлень про предмет психології і давати сучасне визначення її предмета;
  - розрізняти види і властивості відчуттів і сприймань і давати їм психологічну характеристику;
  - аналізувати специфічні ознаки відчуттів і сприймань, давати їм порівняльну характеристику;
    - характеризувати закономірності відчуттів;
    - аналізувати специфіку мисленнєвих і мовленнєвих процесів;
    - аналізувати види і форми мислення, його індивідуальні особливості;
    - характеризувати види уяви і уваги;
    - аналізувати особливості емоційної сфери людини (види, форми);
    - характеризувати тип темпераменту особистості та визначати його психологічну характеристику;
  - аналізувати провідні риси характеру особистості;
  - враховувати взаємозв'язок темпераменту і характеру;
  - аналізувати процес формування здібностей;
  - аналізувати структуру особистості;
  - досліджувати мотиви активності особистості;
  - характеризувати спрямованість особистості;
  - вивчати та характеризувати інтереси особистості.

Проектувальні:

- використовувати прийоми ефективного запам'ятовування;
- визначати переважаючий тип пам'яті людини;
- проводити роботу з розвитку пам'яті дітей;
- визначати індивідуальні особливості пам'яті, мислення учнів;
- знаходити найбільш ефективні прийоми розвитку уваги, мислення, уяви;
- визначати адекватні емоційні стани людини за невербальними і вербальними проявами;
  - прогнозувати динаміку емоційних станів особистості;
  - визначати рівень сформованості знань, умінь і навичок;
  - визначати і враховувати в педагогічній діяльності тип темпераменту дітей;
- передбачати виникнення негативних і позитивних переживань у дітей;

- прогнозувати динаміку емоційних станів особистості;
- оцінювати успішність виконання навчальної діяльності;
- планувати діяльність учнів;
- діагностувати і прогнозувати розвиток здібностей учнів;
- використовувати засвоєні теоретичні знання для розв'язання психологічних завдань.

3.1.2 Вікова та педагогічна психологія

■ Загальні проблеми вікової та педагогічної психології. Проблема психічного розвитку дитини. Закономірності психічного розвитку. Рушійні сили розвитку психіки. Теорії психічного розвитку. Співвідношення навчання і розвитку. Проблема періодизації онтогенезу особистості:

- предмет вікової та педагогічної психології, її розділи, зв'язок між ними;
- виникнення і розвиток вікової та педагогічної психології;
- методи вікової та педагогічної психології;
- загальна характеристика розвитку;
- закономірності психічного розвитку;
- рушійні сили розвитку психіки;
- кризи та стабільні періоди розвитку;
- теорії психічного розвитку дитини;
- проблема періодизації онтогенезу особистості.

■ Психологічні особливості дітей дошкільного віку. Провідна діяльність, основні новоутворення, соціальна ситуація розвитку. Психологічна готовність дитини до навчання у школі:

- криза новонародженості, одного року, трьох років. Порівняльна характеристика;
- основні новоутворення в дошкільному віці;
- особливості пізнавальної сфери і розвиток особистості;
- види провідної діяльності впродовж дошкільного віку;
- гра та її значення для психічного розвитку дитини;
- особливості мислення і мовлення дитини;
- психологічна готовність дитини до навчання в школі.

■ Психологічні особливості молодшого школяра. Розвиток пізнавальної сфери, мовленнєвої діяльності в молодшому шкільному віці. Розвиток особистості. Характеристика міжособистісного спілкування дітей:

- динаміка співвідношення ігрової та навчальної діяльності в психічному розвитку дитини;
- основні новоутворення, соціальна ситуація розвитку;
- розвиток пізнавальних процесів;
- формування особистості дитини;
- роль вчителя в навчанні та вихованні молодших школярів.

■ Психологічні особливості розвитку та формування особистості в підлітковому віці. Основні новоутворення в підлітковому віці. Пубертат. Криза тринадцяти років. Особливості самосвідомості підлітка:

- соціальні та біологічні детермінанти розвитку підлітка;
- основні новоутворення підліткового віку;
- почуття дорослості в підлітковому віці;
- розвиток пізнавальних процесів і перебудова навчальної діяльності в підлітковому віці;
- формування особистості;
- особливості розвитку самосвідомості підлітка;
- акцентуації характеру в підлітковому віці, особливості взаємовідносин підлітків з однолітками та дорослими;
- психологічний аналіз причин відхилень у поведінці підлітків.

■ Психологічні особливості становлення особистості в юнацькому віці. Провідна діяльність, основні новоутворення у старшому шкільному віці. Особливості самосвідомості, самопізнання старшокласників. Криза ідентичності:

- основні новоутворення ранньої юності;
- провідна діяльність, єдність пізнавальних і професійних інтересів юнаків;
- розвиток самосвідомості у старшому шкільному віці;
- особливості розумової діяльності в ранньому юнацькому віці;
- особливості стосунків юнаків і дівчат з однолітками та дорослими;
- своєрідність психічного розвитку юнацтва в сучасних умовах.

■ Психологія навчання. Категорії наuczіння, навчання, учіння. Соціальний характер, структура навчальної діяльності. Поняття про психологію виховання. Функції педагогічної діяльності. Професійно-педагогічні здібності вчителя. Соціально-педагогічна перцепція:

- категорії наuczіння, навчання, учіння;
- соціальний характер навчальної діяльності;
- структура навчальної діяльності;
- умови формування понять і умінь, розвиток навичок;
- загальне поняття про психологію виховання;
- теорії виховання;
- вікові аспекти виховання, рівні самовиховання;
- психологічні особливості виховання дітей з асоціальною поведінкою;
- функції педагогічної діяльності, її творчий характер;
- соціально-педагогічна перцепція;
- професійно-педагогічні здібності вчителя.

Основні психологічні вміння

Гностичні:

- аналізувати предмет, завдання та динаміку розвитку вікової і педагогічної психології;
- аналізувати взаємини у системах: «дитина – дитина», «дитина – батьки», «дитина – інші дорослі», «учень – учень», «учень – вчитель»;
- враховувати дані досліджень і готувати психологічні характеристики різних класів;
- узагальнювати отримані емпіричні матеріали і розробляти рекомендації для вчителів і батьків;
- аналізувати динаміку психічного розвитку в онтогенезі;
- аналізувати соціальну ситуацію розвитку особистості на різних вікових етапах;
- характеризувати особистісні новоутворення в різні вікові періоди;
- аналізувати взаємозв'язок психічного і особистісного в розвитку дошкільників і школярів;
- аналізувати ігрову діяльність дітей дошкільного віку;
- вивчати психологічний клімат класу;
- аналізувати причини важковиховуваних і недисциплінованих підлітків;
- аналізувати мотиви учіння школярів різних вікових груп;
- спиратися на наукові психологічні знання при вивченні учнів;
- враховувати психологію засвоєння предмета учнями (сильними, середніми, слабкими);
- враховувати вікові та індивідуальні особливості різних учнів;
- аналізувати педагогічні ситуації і визначати оптимальні засоби педагогічних впливів.

Проектувальні:

- розробляти програми конкретних досліджень психічного розвитку учнів різного віку;
- діагностувати психічний розвиток дітей різного віку;
- визначати причини відхилень у психічному розвитку дітей;
- планувати і проводити дослідження учнівських колективів;
- визначати структуру взаємин шкільного класу;
- діагностувати рівень розвитку учнівських колективів як груп;
- складати психолого-педагогічні характеристики учнів;
- визначати структуру взаємин шкільного класу;
- планувати психокорекційну роботу з учнями;
- визначати і враховувати кризові періоди розвитку дітей;
- застосовувати психодіагностичні методики оцінки рівня психічного розвитку дитини на різних вікових етапах;
- враховувати особистісні новоутворення дітей різного віку;
- визначати рівень психологічної готовності дитини до навчання в школі;

- визначати мотивацію навчальної діяльності учнів;
- визначати провідні потреби та схильності підлітків і старшокласників, їх світоглядні позиції;
- проводити профорієнтаційну роботу зі старшокласниками;
- надавати психологічну підтримку підлітками і юнакам в емоційно напружених ситуаціях;
- визначати психологічні чинники та показники вихованості учнів;
- визначати причини неуспішності учнів;
- використовувати тести успішності при оцінюванні знань учнів, а також виявляти їх пізнавальну і особистісну сфери;
- планувати психокорекцію комунікації в системі «вчитель – учень».

Конструктивні:

- розташовувати теоретичний матеріал від легкого і простого до більш складного;
- добирати методики вивчення психічної сфери і особистості дітей, підлітків, юнаків;
- організовувати і проводити психокорекційну роботу з «важкими» підлітками;
- вибирати найбільш раціональні види навчальної роботи класу і окремих учнів;
- передбачати можливі утруднення учнів у різних видах діяльності.

Комунікативні:

- співвідносити словесні і практичні впливи на учнів;
- викликати і підтримувати в учнів позитивне ставлення до процесу навчальної діяльності;
- встановлювати і підтримувати діловий та емоційний контакт з класом і окремими учнями;
- встановлювати контакт і не допускати конфліктів з учнями та вчителями.

3.1.3 Основи соціальної психології

■ Предмет соціальної психології. Психологія спілкування. Спілкування як взаємодія, як обмін інформацією, як сприймання і розуміння людьми один одного. Механізми взаєморозуміння. психологічні способи впливу в процесі спілкування. Соціально-психологічні конфлікти:

- предмет соціальної психології;
- поняття спілкування в соціальній психології;
- розвиток спілкування в онтогенезі, форма вияву активності особистості;
- спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона);

- спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона);
- спілкування як сприймання людьми один одного (перцептивна сторона);
- механізми взаєморозуміння;
- психологічні способи впливу в процесі спілкування;
- структура конфлікту;
- розв'язання конфліктних ситуацій.

■ Соціальна психологія груп. Поняття групи. Класифікація груп. Психологічні характеристики великої групи. Утворення та розвиток малої групи. Конформізм, міжособистісна сумісність, лідерство і керівництво в малих групах. Міжособистісні взаємини дітей, підлітків, старшокласників:

- поняття групи в соціальній психології;
- класифікація груп, великі і малі групи;
- утворення та розвиток малої групи;
- структура взаємовідносин у малій соціальній групі;
- конформізм, групова згуртованість, міжособистісна сумісність, лідерство і керівництво в малих групах;
- проблема прийняття групового рішення;
- міжособистісні взаємини дітей і підлітків, вплив групи на розвиток особистості; міжгруповий конфлікт.

■ Проблема особистості в соціальній психології. Особистість як об'єкт і суб'єкт спілкування. Проблема соціалізації індивіда. Особистість у структурі групових відносин (статус, позиція, установка і роль).

- поняття особистості в психології;
- поняття соціалізації індивіда;
- особистість у структурі групових відносин.

Основні психологічні вміння

Гностичні:

- аналізувати процес становлення соціальної психології як науки;
- враховувати статусно-рольові позиції особистості;
- аналізувати процес міжособистісної взаємодії;
- аналізувати спілкування як процес обміну інформацією, міжособистісної взаємодії, розуміння людьми один одного;
- аналізувати конфлікти між людьми, групами, державами;
- класифікувати групи за їх основними ознаками;
- враховувати прийоми попередження помилок першого враження.

Проектувальні:

- розробляти методику соціально-психологічного дослідження;
- визначати мету і завдання вивчення особистості та групи;

- використовувати опитувальники для визначення соціально-психологічних характеристик особистості;
- виявляти причини появи «бар'єрів непорозуміння»;
- інтерпретувати вербальні і невербальні прояви спілкування людини;
- використовувати прийоми ефективного спілкування;
- визначати структуру і динаміку розвитку конфліктної ситуації;
- досліджувати структуру взаємин у різних групах;
- визначати стилі керівництва та лідерства в групі.

3.2 ПРОГРАМА З ПЕДАГОГІКИ

3.2.1 Загальні основи педагогіки

■ Педагогіка як наука (предмет, основні категорії). Зв'язок педагогіки з іншими науками:

- предмет педагогіки;
- основні категорії педагогіки;
- система педагогічних наук;
- зв'язок педагогіки з психологією, фізіологією та іншими науками;
- основні завдання сучасної педагогіки.

■ Логіка та методи психолого-педагогічних досліджень:

- місце наукових досліджень у розв'язанні завдань педагогіки;
- складники дослідження;
- поняття про методи дослідження та умови їх вибору;
- метод психолого-педагогічного спостереження;
- констатувальний і формувальний експеримент;
- тестування;
- анкетування;
- бесіда та інтерв'ю;
- узагальнення незалежних характеристик;
- вивчення продуктів діяльності учнів;
- вивчення шкільної документації та ін.;
- етапи наукового дослідження.

■ Розвиток, виховання та соціалізація людської особистості; їх взаємодія в освітньому процесі:

- поняття «розвиток особистості», «соціалізація особистості», «виховання особистості»; відмінність між поняттями «особистість» та «індивідуальність»;
- взаємодія розвитку, соціалізації та виховання особистості в освітньому процесі;
- особистість як об'єкт і суб'єкт виховання;
- рушійні сили процесу розвитку особистості; теорія Л. С. Виготського про взаємозв'язок виховання і розвитку особистості;
- чинники розвитку особистості.

Основні педагогічні вміння:

Гностичні вміння:

- вивчати педагогічний досвід вчителів;
- забезпечувати оптимальні умови для інтелектуального розвитку особистості учнів;
- володіти різноманітними методами психолого-педагогічних досліджень (спостереження, психолого-педагогічний експеримент, анкетування, тестування, бесіда, вивчення продуктів діяльності учнів, соціометрія, узагальнення незалежних характеристик та ін.);
- аналізувати, систематизувати і обробляти результати досліджень;
- вивчати, аналізувати і узагальнювати передовий педагогічний досвід, інноваційні процеси та ін.

3.2.2 Дидактика

■ Поняття про дидактику, основні її завдання. Освітній процес, процес навчання, його структурні компоненти:

- поняття про дидактику, основні дидактичні категорії;
- взаємозв'язок дидактики та окремих методик;
- поняття про процес навчання, його структурні компоненти;
- поняття викладання та учіння;
- психологічний і педагогічний аспекти засвоєння учнями знань.

■ Функції процесу навчання, їх взаємозв'язок:

- діалектичний характер єдності функцій процесу навчання.

■ Рушійні сили та основні закономірності процесу навчання:

- суперечності процесу навчання, їх вплив на динаміку, діалектику та характер оволодіння знаннями;
- основні закономірності процесу навчання.

■ Поняття про принципи навчання, їх характеристика:

- сутність поняття «принципи навчання», їх таксономія і характеристика;
- умови та шляхи реалізації принципів навчання, їх взаємозв'язок.

■ Основні етапи оволодіння знаннями. Потреби та інтереси як основа мотивації учіння:

- етапи процесу засвоєння знань учнями;
- види мотивів учіння, їх формування та розвиток;
- формування навчальних інтересів;
- пізнавальні інтереси у навчанні;
- пізнавальна активність, самостійність і творча ініціатива учнів.

■ Зміст освіти в закладі загальної середньої освіти. Освітня програма. Навчальний план, навчальна програма, підручник і посібник як джерела освіти:

- визначення поняття змісту освіти в педагогічній науці;
- ключові компетентності учнів Нової української школи;
- пріоритетні напрями модернізації змісту освіти згідно з Концепцією «Нова українська школа», Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.);
- критерії відбору змісту загальної середньої освіти;
- структура Державних стандартів початкової і базової середньої освіти. Базовий навчальний план, його інваріантний і варіативний складники;
- особливості навчальних планів і програм різних типів закладів загальної середньої освіти, принципи їх побудови;
- структура і зміст профільного навчання;
- педагогічні, психологічні (вікові) та методичні вимоги до підручників і посібників. Навчально-методичні комплекси з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти.

- Поняття про методи і засоби навчання. Класифікація методів навчання:
  - сутність, основні функції методів навчання;
  - прийом як складник методу і як самостійна дидактична категорія;
  - класифікація методів навчання (за Ю. К. Бабанським);
  - засоби навчання, їх характеристика та застосування в навчальному процесі;
  - право вчителя на вибір методів і засобів навчання, умови їх оптимального вибору.

- Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
  - за джерелом інформації;
  - за логікою передачі і сприймання навчальної інформації;
  - за ступенем самостійності мислення школярів при засвоєнні знань;
  - за ступенем керування учінням.

- Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів на різних етапах їх навчання:
  - методи стимулювання інтересу до навчання;
  - методи стимулювання обов'язку і відповідальності в учінні.

- Методи контролю і самоконтролю у навчанні:
  - методи усного контролю;
  - методи письмового контролю;
  - методи лабораторно-практичного та комп'ютерного контролю;
  - самоконтроль і самооцінка.

- Форми організації навчання:
  - поняття про форми організації навчання в закладі загальної середньої освіти;
  - загальні (за кількістю учнів; за місцем навчання; за дидактичною метою; за тривалістю навчання) і спеціальні форми організації навчання;

- характерні ознаки класно-урочної системи організації навчання;
  - урок як основна форма організації навчання, основні вимоги до сучасного уроку (загальні, дидактичні, виховні, розвивальні, психологічні, гігієнічні);
  - типи і структура уроків у закладі загальної середньої освіти;
  - нетрадиційні та нестандартні уроки;
  - допоміжні (інші) форми організації навчання учнів (семінари, практикуми, навчальні екскурсії та ін.);
  - шляхи оптимізації домашньої навчальної роботи.
- Система контролю і оцінювання результатів навчання учнів:
- поняття про діагностику, контроль, перевірку та оцінювання результатів навчання учнів;
  - об'єкти та функції оцінювання навчальних досягнень учнів;
  - педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів;
  - види, форми контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів;
  - рівні навчальних досягнень учнів, норми оцінок.

Основні педагогічні вміння:

Гностичні вміння:

- аналізувати і оцінювати зміст навчального матеріалу;
- впроваджувати нові педагогічні технології, різні форми інновацій в освітній процес.

Проектувальні вміння:

- планувати систему організації освітнього процесу;
- визначати раціональні види діяльності учнів в освітньому процесі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей вихованців;
- оптимально визначати форми, методи і засоби навчання відповідно до поставленої мети;
- оптимально використовувати засоби навчання (комп'ютерну техніку, телебачення та ін.);
- визначити об'єкти, засоби, методи, форми контролю в навчальній і виховній діяльності.

Конструктивні вміння:

- визначати об'єкти, засоби контролю в навчальній і виховній діяльності та рівні сформованості знань, умінь і навичок учнів;
- передбачати можливі труднощі в тих чи інших видах діяльності школярів.

Організаторські вміння:

- реалізовувати, оцінювати і коригувати розроблені плани навчальної і виховної діяльності.

3.2.3 Теорія і практика виховання

■ Поняття про процес виховання. Мета національного виховання в Україні. Орієнтація виховного процесу в умовах Нової української школи:

- сутність процесу виховання;
- виховний процес як система; його особливості, структура, рушійні сили;
- взаємозв'язок виховання, самовиховання та перевиховання;
- загальні закономірності процесу виховання;
- Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні (2004 р.), Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, Концепція «Нова українська школа», Закон України «Про освіту» (2017 р.) про мету і завдання виховання.

■ Основні принципи національного виховання:

- Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні (2004 р.), Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів про принципи виховання, їх характеристика;
- шляхи успішної реалізації принципів національного виховання.

■ Зміст виховання в закладі загальної середньої освіти:

- поняття змісту виховання;
- різні підходи до структурування змісту виховання;
- пріоритетні напрями та шляхи модернізації виховання в сучасному закладі загальної середньої освіти за Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Концепцією «Нова українська школа», Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020);
- характеристика змісту виховання за традиційним функціональним підходом;
- характеристика змісту виховання за сучасним ціннісно-компетентнісним підходом.

■ Ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави:

- перелік якостей особистості, що її характеризують;
- завдання виховання ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави в молодшому шкільному віці, підлітковому та старшому шкільному віці.

■ Ціннісне ставлення особистості до людей:

- якості особистості та компетентностей, що її визначають;
- завдання формування ціннісного ставлення до людей у молодшому шкільному віці, підлітковому і юнацькому шкільному віці.

■ Ціннісне ставлення особистості до себе:

- ціннісне ставлення до свого фізичного «Я»;

- завдання виховання ціннісного ставлення до свого фізичного «Я» в молодшому шкільному віці, у середньому та старшому шкільному віці;
- ціннісне ставлення до свого психічного «Я»;
- завдання виховання ціннісного ставлення до свого психічного «Я» в молодшому шкільному віці, у підлітковому і старшому шкільному віці;
- ціннісне ставлення до свого соціального «Я»;
- завдання виховання ціннісного ставлення до свого соціального «Я» в молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці.

■ Ціннісне ставлення особистості до природи (екологічне виховання):

- перелік якостей та основних компетентностей особистості, що її характеризують;
- завдання екологічного виховання дітей молодшого шкільного віку, підліткового та старшого шкільного віку.

■ Ціннісне ставлення особистості до мистецтва (естетичне виховання):

- зміст естетичної культури;
- завдання естетичного виховання дітей молодшого шкільного віку, підліткового та старшого шкільного віку.

■ Ціннісне ставлення особистості до праці (трудове виховання):

- перелік основних компетентностей, що його визначають;
- завдання трудового виховання дітей молодшого шкільного віку, середнього та старшого шкільного віку;
- структура профорієнтації (професійне інформування, профдіагностика, профконсультування, профвідбір, професійна адаптація).

■ Поняття про методи, прийоми та засоби виховання, їх класифікація:

- поняття про методи, прийоми та засоби виховання, їх взаємозв'язок;
- класифікація основних груп методів виховання;
- вибір методів і засобів виховання;
- основні етнопедагогічні методи виховання.

■ Методи формування свідомості особистості, їх характеристика:

- роз'яснення;
- бесіда;
- розповідь;
- лекція;
- диспут;
- метод прикладу.

■ Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки:

- педагогічна вимога;
- громадська думка колективу;
- привчання, вправляння в поведінці;

- вправи;
- створення виховних ситуацій;
- рольові ігри.

■ Методи стимулювання діяльності й поведінки, педагогічні вимоги до їх застосування:

- метод перспективних ліній;
- змагання;
- заохочення;
- покарання.

■ Позакласна виховна робота:

• особливості завдань позакласної виховної роботи, принципи її організації;

- форми організації позакласної виховної роботи;

■ Виховна робота класного керівника:

• роль класного керівника в реалізації завдань загальної середньої освіти;

• функції класного керівника, їх зміст;

• вимоги до особистісних та професійно-педагогічних якостей класного керівника, його професіограма;

- основні напрями діяльності класного керівника;
- планування та облік виховної роботи класного керівника;
- орієнтовна тематика виховних заходів (залежно від домінуючої мети).

■ Права та обов'язки класного керівника (згідно з Положенням про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти):

• права у взаєминах: «класний керівник – вчитель-предметник», «класний керівник – адміністрація школи», «класний керівник – педагогічна рада», «класний керівник – батьки», «класний керівник – державні органи, судові установи».

■ Сімейне виховання, взаємодія школи і сім'ї:

• Закон України «Про освіту» про відповідальність батьків за виховання дітей, їх обов'язки та права (стаття 55);

• умови успішного виховання дітей у сім'ї; думки А. С. Макаренка щодо шляхів ефективного сімейного виховання;

- провідні напрями родинно-сімейного виховання;
- методи, засоби та прийоми сімейного виховання, їх специфіка;
- напрями спільної роботи школи і сім'ї;
- форми зв'язку школи і сім'ї.

■ Педагогічна майстерність, її складники та шляхи оволодіння нею:

- специфіка професійної діяльності вчителя;
- поняття про педагогічну майстерність та її основні складники.
- рівні педагогічної майстерності;

- критерії педагогічної майстерності педагога;
  - джерела та шляхи оволодіння педагогічною майстерністю;
  - система самовиховання вчителя (етапи, способи).
- Педагогічна техніка вчителя:
- поняття педагогічної техніки та її основні компоненти;
  - А. С. Макаренко про значення педагогічної техніки у формуванні професіоналізму вчителя;
  - внутрішня техніка вчителя; засоби керування психологічним станом;
  - зовнішня техніка вчителя; структура невербальних засобів комунікації;
  - шляхи оволодіння педагогічною технікою.
- Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці:
- поняття майстерності мовлення вчителя. В. О. Сухомлинський про кодекс мовлення вчителя;
  - функції мовлення вчителя та його комунікативна поведінка;
  - різновиди мовлення вчителя в педагогічній взаємодії;
  - поняття культури мовлення, засоби збагачення мовлення вчителя;
  - шляхи вдосконалення мовлення майбутнього вчителя.
- Педагогічне спілкування в структурі професійної діяльності вчителя:
- сутність педагогічного спілкування як виду професійної діяльності вчителя, його функції та види;
  - риси особистісно-орієнтованого вчителя;
  - головні ознаки педагогічного спілкування на суб'єкт – суб'єктній основі;
  - головні ознаки діалогічного педагогічного спілкування;
  - структура педагогічного спілкування;
  - технологія педагогічного спілкування;
  - психолого-педагогічні бар'єри у спілкуванні вчителя;
  - основні стилі педагогічного спілкування;
  - педагогічний такт і культура спілкування вчителя; функції і принципи педагогічного такту;
  - умови оволодіння педагогічним тактом.

Основні педагогічні вміння

Гностичні вміння:

- вивчати особистість вихованця, учнівський колектив, окремі групи школярів, батьків;
- аналізувати комунікативну діяльність при проведенні виховної роботи з учнями;
- визначати рівень вихованості особистості;
- систематично поповнювати свої знання шляхом самоосвіти.

Конструктивні вміння:

- раціонально моделювати форми та види виховної діяльності;
- планувати виховну роботу, добирати доцільні види діяльності;
- відбирати доцільні форми та методи виховної роботи;
- здійснювати особистісно-діяльнісний підхід у виховному процесі, конструювати можливі ситуації, засоби та прийоми контактної взаємодії з вихованцями.

Проектувальні вміння:

- моделювати цілі, завдання, зміст, засоби виховного процесу відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- прогнозувати власну систему педагогічної діяльності;
- моделювати установки на діалогічне спілкування з учнями;
- володіти засобами психофізичної саморегуляції;
- здійснювати вплив на психічний стан вихованців;
- керувати когнітивними процесами учнів;
- дотримуватися педагогічної мовленнєвої культури;
- керувати власними емоціями, поведінкою;
- уміло орієнтуватися в педагогічних ситуаціях;
- доцільно використовувати жести й міміку.

Організаторські вміння:

- визначати оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності;
- організовувати факультативні та інші форми позаурочної навчальної діяльності з урахуванням інтересів, нахилів та здібностей учнів;
- організовувати і проводити різні види діяльності з батьками та громадськими організаціями;
- визначати зміст роботи щодо формування всебічно розвиненої особистості; визначити основні напрями формування національної свідомості вихованців, моральної, розумової, естетичної, правової, фізичної, екологічної культури школярів;
- здійснювати самоорганізацію власної діяльності відповідно до педагогічних завдань.

Комунікативні вміння:

- установлювати педагогічно доцільні стосунки з учнями, учителями, батьками, дотримуючись педагогічної етики;
- передбачати результати педагогічних дій у системі спілкування суб'єктів освітнього процесу;
- виявляти позитивні якості особистості як основної опори у вихованні учнів;

- оптимально використовувати методи навіювання та переконування в системі виховної роботи;
- доцільно використовувати методи заохочення та покарання;
- запобігати і долати конфліктні ситуації в освітньому процесі, регулювати міжособистісні стосунки учнів.

3.2.4 Школознавство

- Школознавство як розділ педагогіки.
- Система освіти в Україні згідно із Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.), Концепцією «Нова українська школа»:
  - Поняття про систему освіти в Україні.
  - Мета і пріоритетні напрями розвитку освіти в Україні (згідно із Концепцією «Нова українська школа», Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.)).
  - Принципи побудови системи освіти в Україні (згідно із Законом України «Про освіту» (2017 р.)).
  - Складники системи освіти в Україні (згідно із Законом України «Про освіту» (2017 р.)):
    - дошкільна освіта;
    - повна загальна середня освіта;
    - позашкільна освіта;
    - спеціалізована освіта;
    - професійна (професійно-технічна) освіта;
    - фахова передвища освіта;
    - вища освіта;
    - освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.
  - Рівні освіти:
    - дошкільна освіта;
    - початкова освіта;
    - базова середня освіта;
    - профільна середня освіта;
    - перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
    - другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
    - третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
    - фахова передвища освіта;
    - початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
    - перший (бакалаврський) рівень вищої освіти;
    - другий (магістерський) рівень вищої освіти;
    - третій (освітньо-науковий / освітньо-творчий) рівень вищої освіти;
    - науковий рівень вищої освіти.

- Основні напрями реформування систем освіти у США та країнах Західної Європи в кінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст. Національна специфіка мережі закладів загальної середньої освіти в різних країнах.

■ Наукові основи управління закладом загальної середньої освіти:

- Поняття «менеджмент», «управління», «керівництво», «організація», «освітній менеджмент», «педагогічний менеджмент».

- Принципи управління закладом загальної середньої освіти (ЗЗСО).

- Структура державного управління ЗЗСО:

- державні органи управління ЗЗСО;

- основні функції державних органів управління ЗЗСО (згідно із Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.)).

- Управління закладом загальної середньої освіти:

- засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган;

- керівник закладу освіти;

- педагогічна рада;

- вищий колегіальний орган громадського самоврядування закладу освіти (загальні збори (конференція)), їх склад та повноваження;

- наглядова (підкувальна) рада, її мета, завдання;

- органи самоврядування працівників закладу освіти;

- органи батьківського самоврядування;

- органи учнівського самоврядування.

- Концептуальні засади реформування системи управління згідно із Концепцією «Нова українська школа», Законами України «Про освіту» (2017 р.), «Про повну загальну середню освіту» (2020 р.).

- Внутрішньошкільне управління освітнім процесом:

- основні складники управління освітнім процесом;

- планування діяльності ЗЗСО, види планів;

- організація внутрішньошкільного моніторингу.

- Організація науково-методичної роботи в ЗЗСО, її завдання, зміст та форми.

- Матеріально-технічна база та фінансування ЗЗСО.

Гностичні вміння:

- вивчати педагогічний досвід вчителів, класних керівників, керівників шкіл;

- вивчати, аналізувати і узагальнювати інноваційні процеси.

Проектувальні вміння:

- планувати систему організації освітнього процесу;

- оптимально визначати форми, методи і засоби навчання відповідно до поставленої мети;

- визначати об'єкти, засоби, методи, форми контролю в освітній діяльності.

Конструктивні вміння:

- раціонально моделювати форми та види освітньої діяльності;
- планувати освітню роботу;
- здійснювати особистісно-діяльнісний підхід в освітньому процесі.

Комунікативні вміння:

- встановлювати педагогічно доцільні стосунки з учнями, учителями і батьками;
- передбачати результати педагогічних дій у системі спілкування суб'єктів освітнього процесу;
- запобігати і долати конфліктні ситуації в освітньому процесі.

Організаторські вміння:

- визначати зміст виховної роботи;
- організовувати і проводити різні види діяльності з батьками, вчителями, учнями та громадськими організаціями закладу загальної середньої освіти;
- визначати оптимальну організацію колективів учнів у різних видах діяльності;
- реалізовувати, оцінювати і коригувати розроблені плани навчально-виховних заходів.

3.3 ПРОГРАМА З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

3.3.1 Теоретичні основи методики навчання іноземних мов

- Методика як наука про навчання іноземних мов (далі – ІМ):
  - об'єкт методики навчання ІМ та її місце в системі наук; основні методичні поняття, їх характеристика;
    - методи дослідження (ретроспективний критичний аналіз теорії і практики навчання ІМ у вітчизняній і зарубіжній школі, сучасного стану навчання ІМ; наукове спостереження, анкетування, тестування, бесіда, дослідне і пробне навчання; експеримент як основний метод дослідження);
    - роль курсу методики навчання ІМ у системі професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ у закладі вищої освіти;
    - зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, психофізіологією, культурологією; характер цих зв'язків.
- Цілі навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти:
  - формування вторинної мовної особистості, навчання ІМ як оволодіння культурою в чотирьох аспектах: навчальному, пізнавальному, виховному, розвивальному;

- комплексна реалізація цілей навчання ІМ у закладах загальної середньої освіти у процесі навчання ІМ;
  - поняття загальної компетентності;
  - поняття іншомовної комунікативної компетентності; її структура.
- Зміст навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти:
- компоненти змісту навчання ІМ;
  - проблема відбору мовного і мовленнєвого матеріалу для комунікативно достатнього рівня володіння ІМ учнями;
  - проблема відбору комунікативних намірів і типових ситуацій спілкування для навчання усного мовлення;
  - проблема відбору текстів для навчання читання та аудіювання.
- Базові методичні категорії: принцип, методична система, метод, технологія, методичний прийом:
- окремі та спеціальні методичні принципи;
  - загальнометодичні принципи;
  - система принципів як стратегія навчання;
  - методичні системи навчання;
  - методи навчання з позиції вчителя та з позиції учня;
  - технологія навчання;
  - методичний прийом.
- Засоби навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти:
- поняття про засоби навчання;
  - типи засобів навчання;
  - характеристика нетехнічних і технічних засобів навчання.
- Характеристика програм з іноземної мови для закладів загальної середньої освіти:
- структура програми;
  - вимоги програми за ступенями навчання;
  - зміст навчального матеріалу, його розподіл по розділах.
- Проблема підручника і навчально-методичного комплексу з іноземної мови:
- підручник – основний засіб навчання ІМ;
  - проблема створення навчально-методичних комплексів (далі – НМК) з іноземних мов;
  - необхідність створення альтернативних НМК для навчання ІМ у середньому навчальному закладі;
  - врахування рідної мови учнів і національних традицій народу при створенні підручників з ІМ;
  - характер творчої діяльності вчителя при використанні НМК.

■ Використання технічних засобів зорової і слухової наочності на різних ступенях навчання іноземних мов:

- види технічних засобів зорової і слухової наочності, мета їх використання на різних ступенях навчання іноземних мов;
- методика застосування різних засобів навчання;
- особливості використання інформаційних технологій у навчанні ІМ.

■ Система вправ для навчання іноземних мов і культур:

- вправа / завдання як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності;
- класифікація вправ, різні підходи до класифікації, критерії класифікації;
- типи і види вправ, їх організація у комплекси, групи, серії;
- поняття про систему вправ та її компоненти;
- послідовність виконання вправ згідно з етапами формування мовленнєвих навичок і вмінь;
- особливості комунікативних вправ.

Гностичні вміння:

- розкривати й аналізувати основні характеристики методики як науки (предмет методики, його специфіку, понятійно-категоріальний апарат, основні методи дослідження);
- опрацювати наукові джерела з теорії методики з метою глибокого осмислення методики як науки та основних напрямів її розвитку;
- аналізувати структуру і зміст програми з іноземної мови для загальноосвітніх навчальних закладів різних типів;
- аналізувати структуру і компоненти навчально-методичних комплексів і методичних концепцій, які покладені в їх основу;
- орієнтуватися в кінцевих і проміжних вимогах програми щодо динаміки формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності;
- співвідносити кінцеві цілі навчання і вимоги програми з конкретними умовами навчання в різних типах навчальних закладів;
- аналізувати вправи / завдання, які пропонуються в підручнику/ навчально-методичному комплексі, визначати їх цілі та режими виконання.

3.3.2 Формування іншомовної комунікативної компетентності

- Формування іншомовної граматичної компетентності:
- складники іншомовної граматичної компетентності;
- характеристика граматичної підсистеми іноземної мови;
- цілі і завдання навчання граматики в різних типах навчальних закладів;
- роль граматичних знань у процесі формування іншомовної граматичної компетентності;

- характеристика граматичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування;
- вправи для формування іншомовної граматичної компетентності, їх цілі і режими виконання;
- особливості формування іншомовної граматичної компетентності на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

■ Формування іншомовної лексичної компетентності:

- складники іншомовної лексичної компетентності;
- характеристика лексичної підсистеми іноземної мови;
- цілі і завдання навчання лексики в різних типах навчальних закладів;
- роль лексичних знань у процесі формування іншомовної лексичної компетентності;
- активний, пасивний лексичний мінімум і потенційний словник;
- характеристика лексичних навичок у продуктивних і рецептивних видах мовленнєвої діяльності, етапи їх формування;
- прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики;
- вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетентності, їх цілі і режими виконання;
- вправи для формування іншомовної рецептивної лексичної компетентності, їх цілі і режими виконання;
- вправи для формування потенційного словника учня;
- особливості формування іншомовної лексичної компетентності на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

■ Формування іншомовної фонетичної компетентності:

- складники іншомовної фонетичної компетентності;
- характеристика фонетичної і фонологічної підсистем іноземної мови;
- роль і місце інтонаційних і слухо-вимовних навичок у навчанні іноземної мови;
- цілі і завдання навчання фонетики;
- роль фонетичних знань у процесі формування іншомовної фонетичної компетентності;
- характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних та слухо-вимовних навичок;
- вправи для формування іншомовної фонетичної компетентності, їх цілі і режими виконання;
- особливості формування іншомовної фонетичної компетентності на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

- Формування іншомовної компетентності у техніці читання / письма:
  - складники іншомовної компетентності у техніці читання / письма;
  - характеристика графічної і орфографічної підсистем іноземної мови;
  - роль і місце навичок техніки читання / письма у навчанні іноземної мови;
  - цілі і завдання навчання техніки читання / письма;
  - роль знань у процесі формування іншомовної компетентності у техніці читання / письма;
  - характеристика навичок техніки читання / письма;
  - вправи для формування іншомовної компетентності у техніці читання / письма, їх цілі і режими виконання;
  - особливості формування іншомовної компетентності у техніці читання / письма на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

- Формування іншомовної компетентності в аудіюванні:
  - складники іншомовної компетентності в аудіюванні;
  - загальна характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
  - фактори, що впливають на якість аудіювання;
  - цілі і завдання навчання аудіювання;
  - класифікація видів аудіювання і типи аудіотекстів;
  - вправи для формування іншомовної компетентності в аудіюванні;
  - вимоги до текстів для навчання аудіювання;
  - особливості формування іншомовної компетентності в аудіюванні на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

- Формування іншомовної компетентності в говорінні:
  - складники іншомовної компетентності в говорінні;
  - загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
  - монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні й лінгвістичні особливості (у порівнянні);
  - цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення;
  - функціональні типи монологів і діалогів;
  - етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення;
  - вправи та використання різних видів опор для формування компетентності у діалогічному і монологічному мовленні;
  - навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення;
  - рольова гра і методика її організації та проведення;
  - особливості формування іншомовної компетентності в говорінні на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

■ Формування іншомовної компетентності у читанні:

- складники іншомовної компетентності у читанні;
- загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- чинники, що впливають на якість читання;
- цілі і завдання навчання читання;
- класифікація видів читання і типи текстів для читання;
- вправи для формування іншомовної компетентності в читанні, їх цілі і режими виконання;
- вимоги до текстів для навчання читання;
- особливості формування іншомовної компетентності у читанні на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

■ Формування іншомовної компетентності у письмі:

- складники іншомовної компетентності у письмі;
- загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- цілі і завдання формування іншомовної компетентності у письмі; жанри і типи писемних текстів;
- етапи навчання письма і стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів;
- вправи для формування компетентності у письмі;
- особливості формування іншомовної компетентності у письмі на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

■ Формування лінгвосоціокультурної компетентності:

- складники лінгвосоціокультурної компетентності;
- загальна характеристика лінгвосоціокультурної компетентності;
- цілі і завдання формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- вправи для формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- особливості формування лінгвосоціокультурної компетентності на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

■ Формування навчально-стратегічної компетентності:

- складники навчально-стратегічної компетентності;
- загальна характеристика навчально-стратегічної компетентності;
- цілі і завдання формування навчально-стратегічної компетентності;
- вправи для формування навчально-стратегічної компетентності;
- особливості формування навчально-стратегічної компетентності на початковому, базовому та профільному рівнях повної загальної середньої освіти.

Гностичні вміння:

- аналізувати навчальний матеріал (програми, граматичний мінімум для середніх навчальних закладів і способи його організації в підручнику залежно від виду мовленнєвої діяльності);
- визначати й розподіляти граматичний матеріал за рівнем методичних труднощів його засвоєння;
- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання граматики в закладах загальної середньої освіти;
- визначати можливості лексичного наповнення нової граматичної структури з урахуванням засвоєного словника;
- аналізувати засоби наочності при введенні та активізації нової граматичної структури;
- аналізувати граматичні вправи в підручниках; визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати фрагменти уроку з формування граматичної компетентності;
- аналізувати лексичний мінімум для закладів загальної середньої освіти та способи його організації в підручниках;
- класифікувати лексичні одиниці за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- визначати цілі та специфіку змісту навчання на кожному етапі формування лексичної навички;
- виявляти можливості використання нової лексики в типових граматичних структурах з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу;
- аналізувати прийоми і способи семантизації нових лексичних одиниць з урахуванням методичних труднощів їх засвоєння;
- аналізувати лексичні вправи в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання; при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання;
- аналізувати фрагменти уроку з формування лексичної компетентності;
- аналізувати фонетичний мінімум для закладів загальної середньої освіти та способи його організації в підручниках;
- класифікувати фонетичні явища за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання фонетики в закладах загальної середньої освіти;
- визначати об'єкти навчання вимови;
- прогнозувати можливі труднощі засвоєння матеріалу з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів;
- аналізувати фонетичні вправи, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати фрагменти уроку з формування фонетичної компетентності;

- аналізувати графічний матеріал для закладів загальної середньої освіти і способи його організації в підручниках;
- класифікувати графемно-фонемні зв'язки за рівнем методичних труднощів їх засвоєння;
- визначати цілі, завдання і специфіку змісту навчання техніки читання і письма в закладах загальної середньої освіти;
- визначати об'єкти навчання техніки читання і письма;
- прогнозувати можливі труднощі навчання техніки читання і письма з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів;
- аналізувати вправи для навчання техніки читання і письма, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати фрагменти уроку з формування компетентності у техніці читання / письма;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності в аудіюванні;
- аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання на слух;
- прогнозувати можливі труднощі сприймання матеріалу учнями конкретного класу;
- аналізувати зміст текстів з точки зору їх освітніх і виховних можливостей;
- добирати чи адаптувати аудіотексти з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання;
- аналізувати вправи для формування компетентності в аудіюванні, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати фрагменти уроку з формування компетентності в аудіюванні;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності у говорінні;
- аналізувати мовні і психологічні особливості діалогічного й монологічного мовлення;
- визначати сутність діалогічного й монологічного мовлення;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння учнями діалогічним і монологічним мовленням;
- аналізувати вправи для навчання говоріння, які подаються в підручнику;
- визначати складність вправ для навчання говоріння, їх цілі і функції в загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти уроку з формування компетентності в говорінні;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності у читанні;
- аналізувати мовний і мовленнєвий матеріал для читання з урахуванням можливих труднощів його розуміння;

- прогнозувати можливі труднощі сприймання матеріалу учнями конкретного класу;
- аналізувати зміст текстів з точки зору їх освітніх і виховних можливостей;
- добирати чи адаптувати тексти з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання;
- аналізувати вправи для формування компетентності у читанні, що пропонуються в підручнику, визначати їх цілі і режими виконання;
- аналізувати фрагменти уроку з формування компетентності у читанні;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування компетентності у письмі;
- аналізувати мовні і психологічні особливості письма;
- визначати сутність письма;
- виділяти й аналізувати мовні і психологічні труднощі оволодіння учнями письмом;
- аналізувати вправи для навчання письма, які подаються в підручнику;
- визначати складність вправ для навчання письма, їх цілі і функції у загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти уроку з формування компетентності у письмі;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- аналізувати особливості лінгвосоціокультурної компетентності;
- визначати сутність лінгвосоціокультурної компетентності;
- виділяти й аналізувати труднощі оволодіння лінгвосоціокультурною компетентністю;
- аналізувати вправи для формування лінгвосоціокультурної компетентності, які подаються у підручнику;
- визначати складність вправ для формування лінгвосоціокультурної компетентності; їх цілі і функції у загальній системі вправ.
- аналізувати фрагменти уроку з формування лінгвосоціокультурної компетентності;
- розуміти кінцеві і проміжні вимоги програми щодо формування навчально-стратегічної компетентності;
- аналізувати особливості навчально-стратегічної компетентності;
- визначати сутність навчально-стратегічної компетентності;
- виділяти й аналізувати труднощі оволодіння навчально-стратегічною компетентністю;
- аналізувати вправи для формування навчально-стратегічної компетентності, які подаються у підручнику;
- визначати складність вправ для формування навчально-стратегічної компетентності; їх цілі і функції у загальній системі вправ;
- аналізувати фрагменти уроку з формування навчально-стратегічної компетентності.

Конструктивно-планувальні вміння:

- добирати й розробляти додаткові граматичні вправи; визначати їх цілі, ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для розвитку граматичних навичок усного і писемного мовлення на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію граматичного матеріалу у мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням специфіки способів і прийомів презентації нового граматичного явища на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи введення та активізації нового граматичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів введення та активізації нового граматичного матеріалу;
- спрощувати або ускладнювати завдання до граматичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими граматичними вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проєктувати і формулювати завдання уроку щодо засвоєння граматичного матеріалу, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування граматичної компетентності;
- добирати й розробляти додаткові лексичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для розвитку лексичних навичок усного і писемного мовлення на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію лексичного матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нових лексичних одиниць на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи введення та активізації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів введення та активізації нового лексичного матеріалу;
- спрощувати або ускладнювати завдання до лексичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими лексичними вправами;

- визначати умови реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання уроку щодо засвоєння лексичного матеріалу, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування лексичної компетентності;
- добирати й розробляти додаткові фонетичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для розвитку фонетичних навичок на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію фонетичного матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів презентації нового фонетичного явища на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи введення та активізації нового фонетичного матеріалу з урахуванням методичних труднощів його засвоєння;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів введення та активізації нового фонетичного матеріалу;
- спрощувати або ускладнювати завдання до фонетичних вправ, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими фонетичними вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання уроку щодо засвоєння фонетичного матеріалу, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування фонетичної компетентності;
- добирати й розробляти додаткові вправи для навчання техніки читання і письма, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для формування навичок техніки читання і письма на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію навчального матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів формування навичок техніки читання і письма на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи формування навичок техніки читання і письма з урахуванням методичних труднощів їх формування;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування навичок техніки читання і письма;

- спрощувати або ускладнювати завдання до вправ для формування навичок техніки читання і письма; замінювати їх при необхідності іншими вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання уроку щодо формування навичок техніки читання і письма, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування компетентності у техніці читання / письма;
- добирати й розробляти додаткові вправи для формування навчально-стратегічної компетентності, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для формування навчально-стратегічної компетентності на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію навчального матеріалу з урахуванням специфіки способів і прийомів формування навчально-стратегічної компетентності на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи формування навчально-стратегічної компетентності з урахуванням методичних труднощів їх формування;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування навчально-стратегічної компетентності;
- спрощувати або ускладнювати завдання до вправ для формування навчально-стратегічної компетентності, замінювати їх при необхідності іншими вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проектувати і формулювати завдання уроку щодо формування навчально-стратегічної компетентності, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування навчально-стратегічної компетентності;
- добирати й розробляти додаткові вправи для навчання аудіювання / читання, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для розвитку вмінь аудіювання / читання на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію текстів для аудіювання / читання на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи навчання аудіювання / читання з урахуванням складності текстів і рівня мовної підготовки учнів;

- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування компетентності в аудіюванні / читанні;
- спрощувати або ускладнювати завдання до вправ з аудіювання / читання, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проєктувати і формулювати завдання уроку щодо навчання аудіювання / читання, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування компетентності в аудіюванні / читанні;
- добирати й розробляти додаткові вправи для навчання говоріння / письма, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для розвитку вмінь говоріння / письма на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;
- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію мовного і мовленнєвого матеріалу для навчання говоріння і письма на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи навчання говоріння і письма з урахуванням етапу навчання і рівня мовної підготовки учнів;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування компетентності в говорінні / письмі;
- спрощувати або ускладнювати завдання до вправ з говоріння / письма, способи їх виконання, замінювати їх при необхідності іншими вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проєктувати і формулювати завдання уроку щодо навчання говоріння / письма, вибрати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- формулювати навчально-мовленнєві ситуації для навчання діалогічного мовлення та комунікативні завдання для стимулювання монологічного висловлювання учнів;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування компетентності в говорінні / письмі;
- добирати й розробляти додаткові вправи для формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку;
- конкретизувати кінцеву мету програми і формулювати окремі завдання уроку для формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності на різних ступенях навчання з урахуванням результатів попереднього етапу роботи;

- здійснювати відбір, дозування і методичну організацію навчального матеріалу з урахуванням специфіки способів та прийомів формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності на уроці;
- застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності з урахуванням методичних труднощів їх формування;
- відбирати й застосовувати необхідні засоби наочності з метою підвищення ефективності способів і прийомів формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності;
- спрощувати або ускладнювати завдання до вправ для формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності, замінювати їх при необхідності іншими вправами;
- визначати умови реальної навчальної ситуації, проєктувати і формулювати завдання уроку щодо формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності, вибирати оптимальну методичну стратегію їх розв'язання;
- планувати й реалізовувати фрагмент уроку з формування лінгвосоціокультурної / навчально-стратегічної компетентності.

Комунікативно-навчальні та організаційні вміння:

- раціонально й методично грамотно використовувати матеріали НМК і додаткові навчальні матеріали з метою досягнення цілей уроку;
- реалізовувати на уроці лінгвосоціокультурний, освітній і виховний потенціал мети, змісту уроку та навчальних матеріалів;
- використовувати реальні і створювати на уроці навчальні мовленнєві ситуації;
- раціонально використовувати різні види опор у формуванні мовних і мовленнєвих компетентностей в залежності від виду компетентності, характеру мовленнєвого матеріалу і ступеня навчання;
- методично грамотно застосовувати необхідні засоби навчання;
- методично грамотно проводити навчальні і рольові ігри, проєкти тощо;
- раціонально поєднувати на уроці колективні та індивідуальні форми роботи, інтерактивні методи навчання тощо.

3.3.3 Організація навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти

- Загальна характеристика процесу навчання іноземної мови у закладах загальної середньої освіти на сучасному етапі:
  - обов'язковий курс навчання ІМ у закладах загальної середньої освіти;
  - ступені навчання;
  - завдання, особливості, зміст кожного ступеня навчання.

- Особливості навчання іноземної мови на початковому рівні повної загальної середньої освіти:
  - початковий рівень і його загальна характеристика;
  - вікові особливості школярів 1 – 4 класів;
  - різні підходи до організації навчання різних видів мовленнєвої діяльності на початковому рівні;
  - поняття «усне випередження», паралельне навчання усіх видів мовленнєвої діяльності;
  - співвідношення усного і писемного мовлення;
  - форми і прийоми навчання на цьому рівні;
  - роль ігрових прийомів.

- Особливості навчання іноземної мови на базовому рівні повної загальної середньої освіти:
  - базовий рівень і його загальна характеристика;
  - вікові особливості учнів 5 – 9 класів;
  - організація навчання, форми і прийоми навчання;
  - роль самостійної роботи у процесі оволодіння ІМ.

- Особливості навчання іноземної мови на профільному рівні повної загальної середньої освіти:
  - профільний рівень і його загальна характеристика;
  - вікові особливості учнів 10 – 11 класів;
  - співвідношення усного мовлення, читання і письма;
  - прийоми і форми навчання;
  - самостійна / автономна робота учнів з оволодіння ІМ;
  - індивідуальний підхід до учнів у процесі організації самостійної / автономної роботи з ІМ.

- Особливості профільного рівня повної загальної середньої освіти у навчанні іноземної мови у закладах загальної середньої освіти:
  - типові навчальні плани для організації профільного рівня повної загальної середньої освіти у закладах загальної середньої освіти;
  - особливості навчання іноземної мови за профілями і рівнями;
  - цілі навчання;
  - принципи навчання;
  - вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетентністю;
  - навчально-методичне забезпечення.

- Урок як основна форма організації навчання з іноземної мови:
  - специфіка уроку, вимоги до сучасного уроку іноземної мови;
  - форми роботи вчителя та учнів на уроці; переваги колективних форм роботи;
  - типологія уроків, різні точки зору на типологію уроків;

- структура уроку ІМ: функції учителя на уроці.
- Планування навчального процесу з іноземної мови:
  - типи і види планів;
  - структура планів; компоненти й етапи плану уроку;
  - особливості планування на різних ступенях навчання в різних типах закладів загальної середньої освіти.
- Організація і реалізація контролю на уроках іноземної мови:
  - об'єкти і цілі контролю;
  - види контролю;
  - форми контролю;
  - роль поточного й підсумкового контролю у формуванні іншомовної комунікативної компетентності;
  - 12-бальна система оцінювання;
  - критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Шляхи інтенсифікації навчального процесу з іноземної мови:
  - завдання і зміст інтенсифікації навчання;
  - прийоми навчання, що дозволяють реалізувати принцип колективної взаємодії;
  - автономізація навчання;
  - індивідуалізація навчання ІМ.
- Позакласна робота з іноземної мови:
  - цілі, завдання, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови;
  - роль позакласної роботи з ІМ у підвищенні мотивації учнів до вивчення предмета «Іноземна мова»;
    - види і форми позакласної роботи з іноземної мови у закладах загальної середньої освіти різного типу, її завдання і зміст;
    - методика проведення різних форм і видів позакласної роботи;
    - роль кабінету ІМ / ресурсного центру в організації позакласної роботи з ІМ, його технічне й методичне оснащення.

Гностичні вміння:

Визначати:

- провідні мотиви опанування учнями іноземної мови;
- реальний рівень володіння учнем іншомовною комунікативною компетентністю;
- рівень функціонування основних психічних процесів;
- рівень сформованості індивідуального стилю оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю;
- відповідність складності завдання рівню підготовки учня.

Аналізувати:

- типові навчальні плани;

- цілі навчання іноземної мови;
- компоненти змісту навчання;
- спеціальні принципи навчання;
- вимоги до рівня сформованості мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей;
- типові помилки учнів;
- структуру і зміст навчально-методичних комплексів.

Конструктивно-планувальні вміння:

- використовувати відповідні теоретичні положення в ході планування конкретного уроку;
- вивчати і враховувати конкретні умови навчання;
- критично оцінювати й використовувати методичні рекомендації щодо планування уроку, запропоновані в підручниках, навчально-методичних посібниках, книжках для учителя;
- самостійно планувати урок або серії уроків відповідно до тематичного плану;
- визначати цілі та завдання уроку або серії уроків;
- добирати, визначати перспективи і застосовувати на уроці різні засоби наочності, додаткові навчальні матеріали, технічні засоби навчання;
- проектувати кінцевий результат уроку, серії уроків за темою (циклом) і визначати об'єкти, способи і засоби підсумкового контролю і критерії оцінювання;
- розробляти додаткові вправи / завдання;
- орієнтуватися в системі усього навчально-методичного комплексу для кожного класу, у принципах розподілу та організації навчального матеріалу в підручнику у межах кожного циклу уроків за певною темою;
- здійснювати перспективне планування і проводити різноманітні форми і види позакласних занять з іноземної мови;
- визначати цілі позакласної роботи з іноземної мови;
- добирати необхідний мовний і мовленнєвий матеріал і раціонально використовувати його в ході проведення позакласної роботи з іноземної мови;
- добирати цінний у пізнавальному і виховному аспектах матеріал для проведення позакласної роботи з іноземної мови, адаптувати його до цих потреб;
- розробляти сценарії, плани конкретних позакласних заходів.

Реалізовувати:

- індивідуалізований контроль рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учня;
- формування внутрішніх мотивів оволодіння іноземною мовою і культурою;
- адаптацію навчальних завдань до рівня володіння учнями іншомовною комунікативною компетентністю;

- усунення прогалин у підготовці учня;
- адаптацію запропонованих учневі завдань до рівня функціонування його психічних процесів;
- розвиток недостатньо розвинених пізнавальних процесів;
- активізацію емоційно-вольової сфери учнів;
- прийоми навчання, що дозволяють упроваджувати принцип колективної взаємодії.

Комунікативно-навчальні та організаційні вміння:

- оцінювати й коментувати відповіді учнів згідно з вимогами програми до кожного виду мовленнєвої діяльності;
- планувати об'єкти контролю мовленнєвих умінь учнів;
- планувати об'єкти контролю знань учнів;
- помічати й виправляти помилки учнів в усному і писемному мовленні, класифікувати їх щодо причин виникнення і реалізовувати заходи щодо їх усунення;
  - проводити поточний і підсумковий контроль володіння різними видами іншомовних компетентностей;
  - перевіряти й оцінювати письмові контрольні роботи та організувати роботу над помилками;
  - вести урок іноземною мовою, грамотно використовуючи різноманітні вирази класного вжитку і засоби реалізації типових мовленнєвих функцій учителя (комунікативних намірів);
  - встановлювати й підтримувати засобами ІМ різноманітні мовленнєві контакти й атмосферу співпраці з учнями;
  - адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до вимог програми відповідного класу та рівня мовленнєвої підготовки учнів;
  - створювати доброзичливий психологічний клімат на занятті з урахуванням індивідуальних особливостей учнів;
  - застосовувати різноманітні прийоми активізації мовленнєвої і розумової діяльності учнів;
  - здійснювати на уроці індивідуальний підхід до учнів та рівномірно розподіляти свою увагу між учнями різних рівнів підготовки.

4. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

4.1 ПСИХОЛОГІЯ

1. Гетьман Т. О., Кричківська Т. Д. Проблеми вікової психології: хрестоматія. Київ : Сварог, 2019. 469 с.
2. Долинська Л. В. Загальна психологія : Хрестоматія. Київ : Каравела, 2017. 640 с.
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.

4. Євтух М. Б., Лузик Е. В., Ільїна К. Педагогічна психологія: підручник. Київ : Кондор, 2015. 420 с.
5. Забродський М. М., Максименко С. Д. Комунікативна компетентність вчителя : сутність і шляхи формування. Житомир : Волинь, 2000. 32 с.
6. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія. Київ : МАУП, 2020. 256 с.
7. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації. Чернівці : Книги-ХХІ, 2010. 528 с.
8. Приходько Ю. О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. Київ : Каравела, 2020. 418 с.
9. Психологія життєтворення особистості в сучасному світі : монографія / за ред. Т. М. Титаренко ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Київ : Міленіум, 2016. 320 с.
10. Рибалка В. В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ : Талком, 2017. 245 с.
11. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посібн. Київ : Каравела, 2012. 400с.
12. Терлецька Л. Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник. Київ : Слово, 2013. 608с.
13. APA Dictionary of Psychology / VandenBos G. R. editor in chief. American Psychological Association, 2015. 1204 p.
14. Bondarenko O. F., Kucherovska N. O. Fedko S. L. Prosocial Attitudes of Present-day Ukrainian Students. EC Psychology and Psychiatry. 2020. №9.6. P.174–178.
15. Matsumoto D., Juang L. Culture and Psychology. Cengage Learning EMEA, 2016. 503 p.

4.2 ПЕДАГОГІКА

1. Андреас Шлейхер. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему ХХІ століття / Переклала з англ. Ганна Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. Вид.3-є. Київ: Академвидав, 2009. 616 с.
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // Інф. зб. Міністерства освіти і науки України. 2012. № 4 – 5. С. 3 – 56.
4. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL : serch.ligazakon.ua/1_dok2nst/link1/KP200898.html
5. Державний стандарт початкової освіти // Інф. зб. Міністерства освіти і науки України. 2018. № 4. С. 3 – 32.
6. Закон України “Про вищу освіту”. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/lows/show/1556-18>
7. Закон України "Про освіту" URL: www.golos.com.ua/article/294010

8. Закон України “Про повну загальну середню освіту”. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
9. Закон України “Про позашкільну освіту” // Освіта України. 2000. № 31. 2 серпня.
10. Зайченко І. В. Педагогіка: підруч. вид. 3-тє, переробл. та доповн. Київ : Вид. Ліра, 2016. 608 с.
11. Класний керівник у сучасній школі: метод. посіб. Київ, 1996. С. 7 – 61.
12. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Інф. зб. та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2015. № 8. С. 87 – 95.
13. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти // Інф. зб. Міністерства освіти і науки України. 2011. № 14 – 15. С. 24 – 29.
14. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка. Київ : Знання, 2007. 447 с.
15. Макаренко А. С. Дисципліна, режим, наказание и поощрение : соч. в 7 т. Москва : Изд-во АПН, 1958. Т. 1. С. 133 – 163.
16. Макаренко А. С. Книга для батьків. Київ : Рад. школа, 1980.
17. Макаренко А. С. Методы воспитания: соч. в 7 т. Москва : Изд-во АПН, 1958. Т. 5. С. 139 – 168.
18. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: [zakon.4.rada.gov.ua./laws/show/344/2013/page](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page), вільний.
19. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. 2004. 3 грудня.
20. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: [mon.gov.ua/новини%202016/12/05/ Концепцziya.pdf](http://mon.gov.ua/новини%202016/12/05/Концепцziya.pdf)
21. Основні напрями діяльності класного керівника // Інф. зб. Міністерства освіти України. 1992. № 23. С. 10 – 18.
22. Основні орієнтири виховання учнів 1 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <http://www.guon.kiev.ua/?g=node/2479>
23. Педагогічна майстерність: підруч. / І. А. Зязюн та ін. За заг. ред. І. А. Зязюна. Вид.2-е, доповн. і переробл. Київ : Вища шк. 2004. 422 с.
24. Педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти): навч. посіб. / Уклад. : М. І. Соловей, С. Ю. Ніколаєва, В. В. Кудіна та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2020. 142 с.
25. Педагогічний пошук / Упор. І. М. Баженов. Київ: Рад. школа, 1988. 496 с.
26. Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти // Інф. зб. Міністерства освіти і науки України. 2001. № 1. С. 3 – 17.
27. Положення про загальноосвітній навчальний заклад. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р., № 778. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi/bin/Laws/main.cgi?page=1&nreg=778/2010/%EF>
28. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти // Інф. зб. Мін. освіти України. 2000. № 22. С. 3 – 7.

29. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо запровадження семестрової структури 2000 / 2001 навчального року // Інф. зб. Міністерства освіти України. 2000. № 22. С. 21 – 22.
30. Соловей М. І., Кудіна В. В., Спіцин Є. С. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя в кредитно-модульній системі організації навчання: навч. посіб. Київ : Ленвіт, 2013. 377 с.
31. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5802015-19494>
32. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. Київ : Рад. школа, 1978.
33. Сухомлинський В. О. Виховання і самовиховання : вибр. твори: у 5 т. Київ : Рад. школа, 1977. Т. 5. С. 229 – 239.
34. Сухомлинський В. О. Павлівська середня школа : вибр. твори у 5 т. Київ, 1977. Т. 4. С. 7 – 393.
35. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям : вибр. твори у 5 т. Київ, 1977. Т. 3. С. 7 – 283.
36. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю : вибр. твори у 5 т. Київ, 1977. Т. 2. С. 419 – 657.
37. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.

4.3 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

1. Бігич О. Б. Методична скарбничка вчителя / викладача іспанської мови: формування лінгвосціокультурної компетентності: Монографія. К.: Вид. центр КНЛУ, 2017. 108 с.
2. Бігич О. Б. Модерація й розвиток критичного мислення майбутніх учителів іспанської мови як технології формування методичної компетентності. Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія. Вип. 31. 2019. С. 43–52.
3. Бігич О. Б. Посібник для самостійної роботи студентів бакалаврату з вибіркової дисципліни «Методика формування іспаномовної лінгвосціокультурної компетентності школярів у закладах загальної середньої освіти»: Навчальний посібник. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2019. 72 с.
4. Бігич О. Б. Посібник для самостійної роботи студентів бакалаврату з вибіркової дисципліни «Сучасні засоби навчання іспанської мови в закладах середньої освіти»: Навчальний посібник. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2019. 68 с.
5. Бігич О. Б. Самостійна робота студентів з елективного курсу «Сучасні засоби навчання іспанської мови» в умовах дистанційного навчання. Іноземні мови. 2020. № 4. С. 34–40.
6. Бориско Н. Ф. Креативне письмо – шлях до професії вчителя. Ad orbem per linguas. До світу через мови : зб. наук. ст. Київ : 2019. С. 501– 502.
7. Бориско Н. Ф. Проблеми міжкультурної підготовки майбутніх учителів і викладачів іноземних мов. Іноземні мови. 2018. № 1. С. 9 – 20.
8. Іноземні мови в навчальних закладах. Науково-методичний журнал. Київ.
9. Іноземні мови. Науково-методичний журнал. Київ.

10. Компетентність в аудіюванні майбутнього вчителя і викладача іспанської та французької мов: теорія і практика формування / Бігич О. Б. та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. 168 с.
11. Майер Н. В., Устименко О. М. Практикум з методики використання сучасних засобів, методів і технологій навчання іноземних мов і культур : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи студентів магістратури. Київ : Ліра-К, 2018. 224 с.
12. Майер Н. В., Устименко О. М., Борецька Г. Е. Практикум з формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур. Київ : ТОВ «Видавництво Ліра-К», 2020. 193 с.
13. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б. та ін.; за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
14. Навчання іноземної мови в умовах інформатизації шкільної освіти: колективна монографія / Коваль Т. І. та ін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2014. 284 с.
15. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов: посіб. Київ : Ленвіт, 2008. 285 с.
16. Писанко М. Л. Стандарти англійської комунікативної поведінки: посіб. Київ : Ленвіт, 2008. 99 с.
17. Підручники і навчально-методичні комплекси з іноземних мов.
18. Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах : англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова : навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. / С. Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2016. 402 с.
19. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Затверджено наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020 р. № 2736). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
20. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : посіб. Київ : Ленвіт, 2005. 208 с.
21. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах : колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2015. 444 с.
22. Теорія і практика проведення позааудиторної роботи з іноземної мови: сценарії заходів французькою й іспанською мовами: колективна монографія / За заг. і наук. ред. Бігич О. Б. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2016. 111 с.
23. Устименко О. М. Підсумковий контроль у проектному навчанні іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти. Іноземні мови. 2018. № 1. С. 21–35.
24. Устименко О. М. Порівняльний аналіз технологій традиційного та проектного навчання іноземних мов і культур учнів закладів загальної середньої освіти. Іноземні мови. 2020. № 2. С. 47–52.

25. Устименко О. М. Поточний контроль іншомовної проектної діяльності учнів закладів загальної середньої освіти. *Іноземні мови*. 2017. № 4. С. 3–22.
26. Устименко О. М. Проектна технологія навчання іноземних мов і культур студентів мовних вищих навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2017. № 2. С. 44–58.
27. Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англomовної компетенції в говорінні : монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 396 с.
28. Черниш В. В. A Teaching Guide to Some Useful Practical Classroom English Phrases: посіб. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». Київ : Ленвіт, 2009. вип. 4. 64 с.
29. Черниш В. В. Correct English Usage For Everyday And Professional Life: посіб. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». Київ : Ленвіт, 2009. вип. 2. 64 с.
30. Черниш В. В. Speak English Correctly. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». Київ : Ленвіт, 2008. вип. 4. 64 с.
31. Черниш В. В. Європейський досвід підготовки вчителя іноземної мови. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». Київ : Ленвіт, 2008. вип. 1. 64 с.
32. Чинні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів.
33. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment : Companion Volume with New Descriptors. Education Department, Council of Europe, 2018. 235 p.
34. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
35. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longam, 2004. 370 p.
36. Slattery M., Willis J. Introduction for Primary Teachers. Oxford, 2009. 148 p.

ДОДАТОК А

ВІДОМІСТЬ

видачі кваліфікаційних завдань Атестаційного іспиту з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова) зі спеціальності 014 Середня освіта ступеня вищої освіти бакалавр

студентам _____ групи педагогічного факультету романо-германської та української філології
«__» _____ 2023 р.

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Номер екзаменаційного білета з кваліфікаційними завданнями (цифрою і прописом)	Підпис студента про отримання екзаменаційного білета з кваліфікаційними завданнями	Підпис голови Екзаменаційної комісії і члена комісії про отримання студентом екзаменаційного білета з кваліфікаційними завданнями
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

Голова Екзаменаційної комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Член Екзаменаційної комісії від кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Декан педагогічного факультету романо-германської та української філології

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

ВІДОМІСТЬ

видачі (у дистанційному режимі) кваліфікаційних завдань Атестаційного іспиту з психології, педагогіки, методики навчання англійської / німецької / французької / іспанської мови в закладах загальної середньої освіти для здобувачів вищої освіти з освітньо-професійних програм Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська / німецька / французька / іспанська і друга західноєвропейська мова) зі спеціальності 014 Середня освіта ступеня вищої освіти бакалавр

студентам _____ групи педагогічного факультету романо-германської та української філології
«__» _____ 2023 р.

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Номер екзаменаційного білета з кваліфікаційними завданнями (цифрою і прописом)	Номер студентського білета студента про отримання екзаменаційного білета з кваліфікаційними завданнями	Підпис голови Екзаменаційної комісії і члена комісії про отримання студентом екзаменаційного білета з кваліфікаційними завданнями
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

Голова Екзаменаційної комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Член Екзаменаційної комісії від кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Декан педагогічного факультету романо-германської та української філології

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

ДОДАТОК Б

Зразок титульної сторінки виконаних кваліфікаційних завдань

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет

Атестаційний іспит
з психології, педагогіки, методики навчання
англійської / німецької / французької / іспанської мови
в закладах загальної середньої освіти

для здобувачів вищої освіти ступеня **бакалавр**

з освітньо-професійної програми **Іноземні мови та літератури,
методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури
(англійська і друга західноєвропейська мова)**
зі спеціальності **014 Середня освіта**

Кваліфікаційне завдання № 1 (або № 2)
екзаменаційного білета № _____

виконане студентом _____ групи
педагогічного факультету романо-германської
та української філології

(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ – 2023